

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

OFFER OCH FÖRÖVARE

Diskursiva konstruktioner av partnervåld i media

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education
credits Kandidatnivå

Termin: HT 2018

Författare: Kim Karlsson och Annie Magnusson

Handledare: Ninni Carlsson

Antal ord: 15 555

Abstract

Titel: "Offer och förövare": diskursiva konstruktioner av partnervåld media

Författare: Kim Karlsson och Annie Magnusson

Nyckelord: Partnervåld, våld i nära relation, socialkonstruktivism, diskurs, patriarkat, feminism, kvinnors utsatthet, sexuella övergrepp, våld, psykopatologi

Vårt syfte är att utforska framträdande diskurser om mäns partnervåld mot kvinnor genom aktuella debatter i traditionella medier. Den teoretiska ramen för uppsatsen utgörs primärt av socialkonstruktivism, feministisk teori och diskursteori. Empirin utgörs av artiklar inhämtade från databasen Retriever. Dessa artiklar har analyserats utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv med hjälp av den kvalitativa metoden diskursanalys.

Resultatet visar på tre framträdande diskurser som vi valt att kalla feministisk, patriarkal och psykopatologisk diskurs. Den feministiska diskursen utgår från att patriarkatet och könsmaktsordningen möjliggör våldet. Viktigt i den feministiska diskursen är att belysa att förövaren typiskt sett är man och offret kvinna. Den patriarkala diskursen utgår från att män är och bör vara överordnade i relation till kvinnor. Den använder två huvudsakliga konstruktioner av förövaren; antingen är han en vanlig kille som utför handlingar som är accepterade inom mansrollen, eller så är han en avvikare som inte får kallas man. Båda förklaringar syftar till att befria män från ansvar och skuld.

Den psykopatologiska diskursen fokuserar på förövarens avvikande identitet och förklarar våldets orsak som subjektens svårigheter i barndomen, missbruk och psykisk ohälsa. Av analys och slutdiskussion följer att diskurserna kring partnervåld är förhållandevis statiska utan påtaglig interdiskursivitet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Bakgrund och problemformulering	7
1.7 Syfte och frågeställningar	8
1.7.1 Syfte	8
1.7.2 Frågeställningar	8
1.8 Arbetsfördelning	9
1.9 Avgränsning	9
2. Kunskapsläget	10
2.1 Historisk inramning	10
2.2 Aktuell forskning	12
3. Teoretiska perspektiv och centrala begrepp	16
3.2 Diskursteori	16
3.3 Makt	16
3.4 Feministiskt perspektiv	17
3.6 Patriarkalt perspektiv	18
3.7 Psykopatologiskt perspektiv	19
3.8 Våld	20
3.9 Socialkonstruktivism	21
4. Metod	23
4.1 Val av forskningsansats	23
4.2 Material	23
4.3 Insamlingsmetod	24
4.4 Analysmetod	24
4.4.1 Process	25
4.4.2 Foucault och maktbegreppet	26
4.4.3 Etiskt förhållningssätt	27
4.4.4 Förförståelse	27

4.4.5 Uppsatsens kvalitet	28
5. Resultat och analys	30
5.1 Introduktion till empirin	30
5.2 Feministisk diskurs	31
5.2.1 Våldshandlingarna	31
5.2.2 Konstruktion av subjekt	32
5.2.3 Orsaker	35
5.2.4 Ansvarsbörda och lösningar	35
5.3 Patriarkal diskurs	38
5.3.1 Våldshandlingarna	39
5.3.2 Konstruktion av subjekt	40
5.3.3 Orsaker	43
5.3.4 Ansvarsbörda och lösningar	44
5.4 Psykopatologisk diskurs	45
5.4.1 Våldshandlingarna	45
5.4.2 Konstruktion av subjekt	45
5.4.3 Orsaker	47
5.4.4 Ansvarsbörda och lösningar	50
6. Slutdiskussion	53
6.1.1 Vilka diskurser om partnervåld framträder i svensk nyhetsmedia 2018?	53
6.1.2 Hur konstruerar diskurserna subjekt, våldshandlingar, orsaker, ansvar och lösningar?	53
6.1.3 Vilka motsättningar finns mellan diskurserna?	54
6.2 Studiens bidrag till socialt arbete och vidare forskning	55
7. Referenslista	56
8. Bilagor	60
Bilaga 1. Exceldokument - Analysunderlag	60
Bilaga 2. Referenslista för empirin	63

Förord

Först och främst vill vi tacka vår handledare Ninni Carlsson. med ditt engagemang för oss och din sakkunskap inom ämnesområdet och forskningsprocessen har du varit ovärderlig. Vidare vill vi också tacka vår lyckliga stjärna för att vårt samarbete varit (förhållandevis) smärtfritt.

Arbetet med denna uppsats har för oss båda varit väldigt givande och breddat vår syn på problemet partnervåld till att omfatta fler nyanser av begreppet. Det är vår förhoppning att denna uppsats skall bidra till forskningsfältet kring medias framställande av diskurser kopplat till partnervåld. Vi hoppas kunna öka förståelsen för hur socialkonstruktivistiska processer och normer påverkar våldets förklaring i nyhetsmedier och hur detta i sin tur påverkar individen. Vidare vill vi också tro att vi lyckats belysa hur diskurser oavkortat formar offrets självbild, socialarbetarens arbete med sina klienter, vilka verksamheter som tillåts finns till politisk styrning och samhällets resursfördelning.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och problemformulering

Mäns partnervåld mot kvinnor utgör en del av ett större samhällsproblem; mäns våld mot kvinnor generellt. Det är ett dokumenterat faktum att män står bakom de allra flesta våldsbrott i samhället (Gottzén 2013). Mäns våld mot kvinnor är ett utbrett samhällsproblem där 98% av alla våldtäktsmisstänkta är män (ibid.). 2017 misstänktes närmare 6000 personer för misshandel av partner, varav 97 procent av de misstänkta var män (BRÅ, 2018). Det finns ett stort mörkertal gällande kvinnors utsatthet för partnervåld (Eriksson, Grände och Lundberg 2009). Det finns också en stor skillnad mellan könen där kvinnor utsätts för våld av en partner i mycket större utsträckning än män. Eriksson, Grände och Lundberg (2009) menar också att det partnervåld som sker i hemmet sällan uppmärksammas, syns eller polisanmäls. Diskurs, som kommer beskrivas mer utförligt senare, utgör språkliga konstruktioner av samhällsfenomen (Burr 2003). Adams & Towns (2000) visar att diskurser om partnervåld påverkar individen då denne internaliserar den konstruerade problembilden. Diskurserna får konsekvenser för hur den våldsutsatta ser på sig själv och på våldet, vilket i sin tur påverkar hennes möjligheter att komma undan våldet.

Mörkertalet förknippat med kvinnors utsatthet för våld belystes ytterligare genom en undersökning som BRÅ genomförde 2002; en enkätundersökning som syftade till att utöka kunskapen om kvinnors utsatthet för våld i nära relationer; men också om förövarna. Resultatet av denna studie visade på att av de 3400 kvinnor som besvarade enkäten var det 3,8 procent som varit utsatta för våld i en nära relation under de senaste året, men där ingen av dessa hade anmält våldet (Brottsförebyggande rådet 2014). Nästan hälften av de tillfrågade kvinnorna i Heimer et.al (2001) hade utsatts för våld av en man efter 15 år fyllda, och nästan var tredje kvinna har utsatts före 15-årsdagen (ibid.). De slutsatser som kan dras av den tidigare forskningen (BRÅ 2002, BRÅ 2009, Heimer et. al 2001) är att våld i nära relationer är omfattande, utbrett, frekvent, systematiskt och inte något ett fåtal män utövar mot ett fåtal kvinnor.

Trots att titeln till denna uppsats utgörs av subjekten offer och förövare vill vi ändå poängtera hur alla människor påverkas av samhällets diskurser. Vissa diskurser konstruerar inte heller ett tydligt offer eller förövare. Diskurser kring partnervåld påverkar direkt hjälpen som erbjuds av polis, socialarbetarens syn på sina klienter och offrets benägenhet att vända sig, eller inte vända sig, till en given myndighet (Ekström 2016 s. 65). Med språket som färdmedel sträcker sig diskursens inflytande till alla människor som lever i samhället där diskurser existerar. Vid kafferasten på jobbet, vid diskussionen med en nära vän eller i ett bråk med en familjemedlem berörs vi alla av samhällets diskurser och bidrar till skapandet av dem.

Under hösten 2017 skedde ett uppror på sociala medier som belyste kvinnors utsatthet för sexuella övergrepp och trakasserier under hashtaggen #metoo. Genom upproret fick partnervåld och kvinnors utsatthet generellt ökad uppmärksamhet och därför finner vi det intressant att undersöka just detta 2018, för att se hur diskurserna ser ut idag. Med bakgrund av mäns våld mot kvinnor som samhällsproblem, förekomsten av partnervåld och den aktuella problematiken #metoo belyst tycker vi personligen att mäns partnervåld mot kvinnor är mycket intressant att undersöka. Vi tycker även att det är högst intressant att undersöka hur förklaringarna av detta samhällsfenomenet konstrueras. Vad medier ger för förklaringar till offret och förövarens roller, våldets orsaker, uttryck och lösningar är avgörande då dessa faktorer inte bara påverkar allmänhetens förståelse av problemet utan också det sociala arbetets praktik.

1.7 Syfte och frågeställningar

1.7.1 Syfte

Vårt syfte är att utforska framträdande diskurser om mäns partnervåld mot kvinnor genom aktuella debatter i traditionella medier.

1.7.2 Frågeställningar

- Vilka diskurser om partnervåld framträder?
- Hur konstruerar diskurserna subjekt, våldshandlingar, orsaker, ansvar och lösningar?

- Vilka motsättningar finns mellan diskurserna?

1.8 Arbetsfördelning

Under den klara majoriteten av uppsatsen har suttit tillsammans och skrivit, men vi har lagt olika fokus vid olika tillfällen i processen. Varje stycke har behandlats av oss båda för att säkerställa att vi båda kan vara nöjda med texten. Insamlingen och analysen av all empiri har gjorts ihop.

1.9 Avgränsning

I denna uppsats har vi valt att fokusera på det våld män utövar mot kvinnor de har eller har haft en kärleksrelation till. Vi har valt att använda begreppet partnervåld för att benämna fenomenet. Denna uppsats skrivs ganska exakt ett år efter det internationella Metoo-upproret som i oktober 2017 uppmärksammade vidden av de sexuella trakasserier kvinnor upplever världen över. Rörelsen har framför allt ägt rum på sociala medier, men mängden artiklar, debatter, ledare och reportage har också fullkomligt exploderat det senaste året och belyst problem kopplat till våld, trakasserier och kvinnors utsatthet.

Vi har tidsmässigt avgränsat oss till texter skrivna under 2018 då vi vill utforska den diskurs som råder efter #metoo då ämnet sexuella övergrepp och mäns våld mot kvinnor fått större uppmärksamhet i media. Vi kommer inte heller i denna text att beröra samkönat partnervåld eller våld i nära relation riktat mot barn/andra familjemedlemmar då mäns våld mot kvinnor är det mest utbredda samhällsproblemet inom området våld i nära relation. Vårt urval består av artiklar från dagspress.

2. Kunskapsläget

Vi kommer under denna rubrik att sammanfattande beskriva våldsfenomenets långa historia som laddat samhällsfenomen och utbrett forskningsområde med olika perspektiv. Vi börjar med att ge en historisk bakgrund till hur lagstiftning och diskurser kring partnervåld i Sverige har skiftat under historien. Därefter redogör vi för nutida forskning som relaterar till ämnet. De studier vi valt att lyfta är sex kvalitativa studier varav fyra är diskursanalyser.

2.1 Historisk inramning

Redan från sent 1200-tal återfinns de första bekräftade stadgarna med förordningar mot kvinnofridsbrott syftade till att “[...] främja trygghet och lugn i riket i Sverige” (Nationalencyklopedin). Att bryta mot dessa förordningar var förlikat med att bryta mot “konungens edsöre”. Bland dessa edsöresbrott finner vi bland annat “våldföra kvinna” där straffet kunde utgöras av en “medeltida exil” där det var fritt fram att döda personen som begått brottet eller att den skyldige fick betala böter (ibid.).

Lundgren (2004) beskriver hur förklaringsmodeller för mäns våld mot kvinnor växt fram och förändrats under 1900-talet. Mellan 1930 och 1960-talet var en viss grad av våld inom äktenskap ansett som normalt. Grovt våld var däremot inte något man förväntade sig. Det ‘överdrivna’ våldet förklarades framförallt med att vissa män var alkoholister. Även psykisk störning fanns som en mindre förklaringsmodell. Det rådde inga könsmaktsförklaringar utan handlade mer om huruvida män var normala eller avvikande i sitt våldsutövande mot kvinnor. De som använde ‘för mycket’ våld konstruerades som avvikande gentemot normala män som ‘bara’ använde måttligt våld. Lundgren (2004) menar att sådana förklaringar fortfarande lever kvar då många tror att mäns våld mot kvinnor är ett marginellt problem som bara ett fåtal avvikande män utövar.

På 70- och 80-talet ändrades den dominerande förklaringsmodellen till ett starkt psykopatologiskt perspektiv. Man menade att män blev våldsamma för att de haft svåra

barndomar och inte kunde hantera sina känslor. Kvinnor som blev utsatta för våld blev det för att de också led av någon psykisk störning. Den destruktiva relationen var i sig orsaken till våldet och den våldsutövande mannen tillskrevs inte någon skuldbörda. Man förklarade också klass som en utlösande faktor snarare än könsmakt.

Samtidigt började ett feministiskt perspektiv växa fram och begreppet patriarkat myntades, se rubrik 4.6. Den feministiska rörelsen som växte fram på 70-talet var en enorm förändring med uppstarten av kvinnorörelsen som gav upphov till kvinnojourer. På 70-talet började kvinnor prata allt mer om sina egna erfarenheter av förtryck. Då blev även sexuellt våld en politisk fråga kopplad till aggression, makt och kön (Carlsson 2009, s. 24).

Feministisk forskning på våld leder till att förståelsen av partnervåld som könat problem växer fram (Lundgren 2004). Där den våldsutövande mannen tidigare setts som avvikande från andra män menade man på 90-talet att det var en del av den normala maskulinitet som patriarkatet skapat i samhället. Hydén et. al (2016) menar att den dominerande förklaring som växt fram sedan 90-talet utgår från en socio-ekologisk modell där problemet ses som komplext och har sin bakgrund i könsmaktsordningen men även förklaringar på flera plan.

Under 90-talet och 00-talet skedde flera förändringar i det svenska samhället, däribland kvinnofridsreformen, där brottet 'grov kvinnofridskränkning' infördes i lagstiftningen. Detta var en utveckling av brottet grov fridskränkning men som nu uteslutande gällde heterosexuellt våld mot en kvinna av en manlig förövare. Det har även skett andra lagmässiga förändringar under denna period som syftar till att öka skyddet för utsatta kvinnor, däribland lagar som rör sexuella övergrepp, människohandel och hedersvåld. Likaså har det gjorts förändringar i myndigheternas arbete med utsatta kvinnor, exempelvis lagar rörande sekretess och kontaktförbud som är tänkta att förstärka kvinnors skyddsnät mot utsatthet (Nationellt Centrum för Kvinnofrid 2018).

Steen (2003) skriver om hur kunskapsområdet och intresset kring våld mot kvinnor verkligen kom på frammarsch under 1980-90 talet. Detta var mycket som en konsekvens av att Karin Alfredssons pionjäriska bok "*Den man älskar agar man*"

öppnade upp för vidare forskning inom ämnet våld och kvinnomisshandel (Steen 2003) Fram till idag har den genererade kunskapen om ämnet till stor del kommit från praktiskt arbete med utsatta kvinnor inom kvinnojourer, sjukvård, polis, rättsväsende, socialtjänst och även ideella verksamheter exempelvis kyrkor (ibid.). Just kvinnojourer har kanske de viktigaste erfarenheterna av arbete med utsatta kvinnor, då jourerna uppkom redan på 1970-talet och har på så sätt genererat mycket av den erfarenhetsbaserade och praktiska kunskap som idag används i arbetet med utsatta kvinnor (ibid.).

#Metoo startades 2006 av Tarana Burke, en afroamerikansk människorättsaktivist, som varit utsatt för sexuella övergrepp som barn (Burke, 2018). Hon såg ett behov av att detta utbredda problem skulle komma upp i ljuset för att överlevare av sexuellt våld skulle veta att de inte var ensamma (ibid.). I Sverige började kvinnor och icke-binära i olika branscher berätta om sina upplevelser av sexuella övergrepp i arbetet, och startade egna hashtaggar för ändamålet. Två exempel på hashtaggar som används var #imaktenskorridorer där politiker avslöjade sina upplevelser, och teknikbranschens #teknisktfel som användes för att berätta om de trakasserier och övergrepp kvinnor upplevt där. Även i föreningslivet startades olika uppror, som exempelvis inom Svenska Kyrkan och nykterhetsrörelsen. För övergrepp inom hemmet användes #bortabrahamvärst. Den stora mängden uppror belyste på ett nytt sätt den utbredda kultur av sexuella trakasserier och övergrepp som tillåts råda mot kvinnor och icke-binära.

2.2 Aktuell forskning

Vi kommer under denna rubrik redogöra för den forskning som har relevans för vår studie, nämligen forskning som rör diskurser och partnervåld. För denna uppsats har tidigare forskning inhämtats från Google Scholar¹ samt GUPEA², där vi använt för vårt syfte relevanta söktermer exempelvis “partnervåld”, “diskursanalys” eller “domestic violence” och “discourses”. Den forskning vi valt att presentera utgörs av en

---

¹ “Google Scholar är en tjänst från söktjänstföretaget Google. Med hjälp av den kan man söka efter vetenskapliga publikationer och tidskrifter samt se vilka bibliotek dessa finns tillgängliga på.”

² Göteborgs universitets publikationer - elektroniskt arkiv

avhandling, samt flera artiklar och studier. Såvitt vi uppfattat är forskningsfältet tämligen litet, åtminstone i en nordisk kontext, och finns det inga liknande diskursanalytiska studier gjorda på tryckt media i Sverige. Diskursanalytiska forskningsansatser på partnervåld utgörs till stor del av intervjustudier där forskarna dragit slutsatser utifrån respondenternas svar (ex Adams & Towns).

Den aktuella forskningen vi läst om heterosexuellt partnervåld är skriven utifrån ett feministiskt perspektiv där våldet inte bara är en konsekvens av individuella faktorer hos förövaren utan framför allt beror på könsmaktsordningen. Den feministiska forskningsansatsen fokuserar på strukturella förklaringar till upprätthållandet av våld, exempelvis könsmaktsordning, normer och värderingar i samhället. I feministisk teori framträder offret generellt som kvinnligt och förövaren som manlig.

I en diskursanalytisk artikel där 20 kvinnor intervjuades om det partnervåld de varit utsatta för konstaterades att rådande diskurser starkt påverkade hur kvinnorna rationaliserade, accepterade och agerade i relationen samt hur beteendet påverkas av patriarkala strukturer (Adams & Towns 2000, s. 582f.). Denna artikel använder sig av begreppet "perfect-love" för att synliggöra fenomenet där den utsatta i 'den perfekta kärleksrelationen' stöttar sin partner genom bra och dåligt, där våldet utgör ett exempel på det senare (Adams & Towns 2000, s. 562f.). Vidare understryker artikeln hur offrets dåliga självkänsla cementerar offerrollen där en känsla av att äntligen hittat någon väger upp dennes våldsamma beteende (ibid.).

En diskursanalys av rättegångar om partnervåld i Kalifornien visar hur kvinnors agens konstrueras och hur även ett perspektiv med ett starkt fokus på kvinnlig agens kan missgynna kvinnan genom att hon konstrueras som ansvarig för att våldet kan fortsätta (Hamilton, 2010). I diskursen som Hamilton beskriver finns en förväntan på stark agens hos kvinnor som levt med våldsamma män. Det fanns ingen förståelse för de många komplexa faktorer som kan göra att man inte kan lämna en våldsam man eller väljer att gå tillbaka till relationen. Kvinnorna förväntades kapabla till att lämna mannen utan att se tillbaka (ibid.). I fallen då relationen fortgick eller återupptogs skuldbelades endast kvinnorna för det. Det finns alltså risk för victim-blaming även i en diskurs där den

kvinnliga agensens kraft lyfts fram.

En diskursanalytisk forskningsstudie utforskar förövarens syn på sitt eget partnervåld (Lockwood Harris, Palazzolo & Savage 2012). Förövarna pratade inte om relationen mellan genus och makt utan de fokuserade på individuellt patologiska faktorer. Ett exempel på en sådan förklaring är att alla människor har problem med ilska och våldsamt beteende men det som avgör om någon blir utövare av partnervåld är att den har bristfällig förmåga att hantera sin ilska. Även andra faktorer som känslomässig förmåga, beteendemönster och psykologiska aspekter blev tydliga. Enligt den förklaringsmodellen har maktstrukturer ingen roll i skapandet av en förövare av partnervåld.

Kerstin Adolfsson (2018) menar att anledningen till att förhållandevis få våldtäktsutsatta anmäler brottet är på grund av 'victim blaming' eller 'skuldbeläggande av offret'. 'Primär viktisering' utgörs av de fysiska och psykiska skador offret lider av i direkt samband med våldtäkten. Dåligt bemötande, misstro till offrets berättelse, förminskade och skuldbeläggande bidrar till 'sekundär viktisering'. Sekundär viktisering kan även uppstå i kontakt med polisen eller i rättsal när den utsatte får frågor som uppfattas som ifrågasättande av offrets trovärdighet. Adolfsson (2018) beskriver utbredda våldtäktsmyter; exempelvis hur den utsatte måste göra fysiskt motstånd och att våldtäkten måste innehålla våldselement. Hon genomförde tre studier där personer uppgav sin egen inställning till offrets skuld i olika våldtäktsscenario. Från dessa framträdde skuldbeläggnings som konsekvens av forskningspersonernas egenskaper snarare än faktorer direkt kopplade till det enskilda scenariot. De mest betydelsefulla faktorerna hos forskningspersonerna var i vilken utsträckning de trodde på våldtäktsmyter, deras uppfattning av samtycke i det enskilda scenariot och huruvida den fanns en sympatisering med offret. Missuppfattningar om vad som utgör en våldtäkt och hur samtycke fungerar leder enligt dessa studier till ett ökat skuldbeläggande av offret.

Anderson & Umberson (2001) diskuterar manligt motstånd mot feminism sin studie byggd på kvalitativa intervjuer med män som utövat partnervåld. I flera intervjuer

uttrycktes en frustration över feminismens frammarsch. I takt med att kvinnor och andra utsatta grupper fått fler rättigheter upplevde männen sig bli allt mer förtryckta.

Andersson & Umbersson (2001) menar att vissa män har svårt att skapa sig en manlig identitet och skyller det på feminismens växande ställning. Så kallade 'mansrörelser' och anti-feministisk retorik menar författarna bidrar till en upplevd manlig utsatthet. Enligt en annan artikel på ämnet patriarkal diskurs positionerar sig flera män som 'offer' för feminismen (Messner 1998).

Sammanfattningsvis kan vi säga att diskurser kring partnervåld i högsta grad påverkar samhället och individerna. Vi kan också utläsa att det finns olika konstruktioner av subjekt, problem och lösningar, men ingen har såvitt vi hittat undersökt hur dessa diskurser framträder i media och vår studie bryter till viss del därför ny mark.

3. Teoretiska perspektiv och centrala begrepp

Under denna rubrik kommer vi presentera den teori vi använder för att förklara vår empiri. Vi inleder med att beskriva diskursteori för att därefter gå in på teoretiska perspektiv och begreppsdefinitioner. De teorier vi utgår ifrån är feministisk teori och socialkonstruktivism där diskursteori och makt enligt Foucault ingår. Vi definierar även vad vi menar med våld, patriarkalt perspektiv och psykopatologiskt perspektiv.

3.2 Diskursteori

Foucault definierar diskurser som “practices which form the objects of which they speak” (Burr 2003) Diskurs är alltså nära förknippat med språkets makt. Genom att följa ett visst regelverk i hur man uttalar sig och vilka begrepp man använder, ogiltigförklarar man vissa åsikter, ger auktoritet åt andra, och skapar så privilegier och förtryck (Bergström & Boréus 2017, s. 358). Diskurser reflekterar politiska ideologier, sociala praktiker och världsåskådningar. De kontrollerar indirekt människors liv då de definierar vad som är rätt och fel samt vem som får uttala sig om vad (Bergström & Boréus 2017, s. 361). Begreppet diskurs spelar en allt mer framträdande roll inom samhällsvetenskaplig forskning men det råder också delade meningar om begreppets avgränsning och omfattning, beroende på vilket teoretisk grund analysen tar avstamp från (Howarth 2007, s. 9f.).

Det politiska och sociala systemet människan lever i är till stor del en konsekvens av rådande diskurser, processer som omfattar alltifrån ett konkret samtal mellan två personer till det sociala systemets “strömningar” (ibid.). Dessa processer sker inte i ett vakuum, utan har så kallade generativa egenskaper där diskurserna påverkar världen (ibid.). Diskurs(er) har också tveklöst politiska element då de ofta skapar dikotomier i samhället och drar upp gränser mellan grupper (Howarth 2007, s. 17f.).

3.3 Makt

När vi använder begreppet makt utgår vi från Foucault som använde begreppet för att förklara varför maktutövande existerar och vad det åstadkommer (Nilsson 2008, s. 85ff.) Foucault kritiserade definitionen som framställer makt utelslutande som politisk

och institutionell suveränitet. Han menade istället att makt endast existerar som en handling, den går inte att äga utan endast att utöva (ibid.). I varje relation existerar makt och motmakt hela tiden. Motmakt och motstånd är andra sidan av myntet och går inte att separera från maktövertag (Nilsson 2008, s. 93). Den makt som är ständigt närvarande i mellanmänniska relationer beror bl.a. på faktorer som klass, kunskap, kön, ålder, etnicitet, hälsa, utbildning o.dyl. Foucault ägnade ingen uppmärksamhet åt våld som uttryck för makt utan intresserade sig för hur makt manifesteras i de mest vardagliga och jordnära händelser och fenomen: den mänskliga kroppen, vardagslivets kamp, på universitet och industrier. Foucault menade att maktregimer ligger bakom varje samhälls konstruktion av verkligheten; det är alltid maktrelationer som resulterar i att någonting hålls för sant i en viss kontext (Nilsson 2008, s. 81f.).

3.4 Feministiskt perspektiv

På 90-talet växte ett nytt perspektiv på mäns våld mot kvinnor fram i Sverige. I samband med Kvinnovaldscommissionens betänkande 'Kvinnofrid' blev könsmakt den ledande förklaringsmodellen (Lundgren 2004, s. 84). Betänkandet argumenterade för att mäns våld mot kvinnor behöver en annan förklaringsmodell än övrigt våld, då könsrelaterat våld grundar sig i ett ojämnt maktförhållande mellan män och kvinnor. Psykologiska förklaringar på individnivå förkastades inte helt, men det betonades att frågan är komplex (ibid.).

Inom feminismen ses mäns våld mot kvinnor i alla dess former som en avgörande faktor för att upprätthålla förtrycket mot kvinnor (Kelly 1988, s. 20). Kelly utgår från FN:s (Förenta Nationerna 1993) definition av våld och vidareutvecklar begreppet sexuellt våld. Kellys feministiska definition av sexuellt våld är denna:

Varje fysisk, visuell, verbal eller sexuell handling kvinnan eller flickan uppfattar som hot, kränkning eller övergrepp antingen vid tillfället för handlingen eller efteråt. Handlingen skadar, kränker och/eller begränsar kvinnans möjlighet att kontrollera intim kontakt. (Kelly, 1988. s. 41) (Vår översättning)

Observera att definitionen sätter kvinnans egen upplevelse i centrum. Förövarens uppsåt är alltså inte avgörande utan det kvinnan själv uppfattar som hot, kränkning eller övergrepp legitimeras som sexuellt våld.

Eva Lundgren företräder ett strukturellt perspektiv till mäns våld mot kvinnor och konstruerar manlighet som att ta kontroll över kvinnors liv, och kvinnlighet är att gradvis förlora sitt utrymme och bestämmanderätt till män (Lundgren 1990). Hon menar att manlighet är nära förknippat med våld, och att män som begår våldshandlingar agerar inom ramen för vad som förväntas av dem.

3.6 Patriarkalt perspektiv

Patriarkat är ett feministiskt begrepp som syftar på ett socialt och politiskt system som gör att män i alla samhällen i alla tider har haft privilegier över kvinnor och icke-binära och utövat makt över dem (Kelly 1988, s. 20). Patriarkatet avgör vilken roll kvinnor ska spela i familjeliv, arbetsliv och politik. Det kan ske genom direkta maktuttryck som lagstiftning och våld eller genom mer subtila maktgrepp som tradition, språk, utbildning och sociala koder (Kelly 2003, s. 21).

Det strukturella perspektivet på sociala orättvisor som begreppet patriarkat ger introducerade på 1970-talet ger en alternativ förklaringsmodell till mäns våld mot kvinnor. Tidigare dominerades fältet av psykodynamiska och biologiska teorier (Gottzén 2013, s. 15). Inom radikalfeminismen anses patriarkatet vara ursprunget till alla typer av sociala orättvisor, däribland rasism. En av patriarkatets upprätthållande faktorer är mäns kontroll av kvinnlig sexualitet där våldtäkt utgör det mest extrema uttrycket. Det är inte endast våldtäkt som handling som upprätthåller patriarkatet utan det underliggande hotet som möjliggör för män att kontrollera både kvinnor de står nära och kvinnor i det offentliga rummet (ibid.). Ett exempel på det är att kvinnor sällan känner sig säkra när de går hem själva på natten och vidtar försiktighetsåtgärder eftersom det finns ett underliggande hot om våldtäkt. Detta leder till kvinnor blir mer beroende av att individuella män beskyddar dem från alla andra män, då män ofta låter bli att vara våldsamma mot kvinnor som är i sällskap av en man. Genom att på så sätt bli beroende av en mans välvilja blir kvinnor också mer utsatta för risken att bli utnyttjad av den mannen och en cirkel av beskydd och utnyttjande skapas (Kelly 1988, s. 23).

Feminismen anser att mäns våld mot kvinnor är kulturellt sanktionerat och att förövarna uppfyller de normer som finns i samhället om vad det innebär att vara man (Gottzén 2013, s. 15). Hegemonisk maskulinitet är ett idealiserat sätt att vara man som legitimerar mäns överordning över kvinnor och är central för att förklara mäns våld mot kvinnor (ibid.). Patriarkatet bygger på upprätthållandet av denna hegemoniska maskulinitet (Connell 2005, s. 76f.).

Begreppet våld i nära relationer är präglad av vithetsnormen och konstruerar den typiska förövaren som vit. Eriksson, Grände och Lundberg (2009, s. 20) menar att allmänheten har individuella förklaringsmodeller till vita mäns våld mot kvinnor, t.ex. missbruk, psykisk störning eller tidigare utsatthet för våld. När diskussionen istället handlar om rasifierade mäns våld mot kvinnor används i större utsträckning kulturella förklaringar som exempelvis hedersvåld. Lundgren (2004) skriver att vita svenska mäns våld frikopplas från den svenska kulturen i förklaringsmodeller som råder både inom politiken och hos allmänheten.

Begreppet våldtäktskultur används för att beskriva de till synes små, vardagliga mekanismer som upprätthåller könsmaktsordningen. Dessa mekanismer kan beskrivas som en pyramid där sexism av skiftande allvarlighetsgrad möjliggör för dess allt värre uttryck. Likgiltighet finns längst ner i pyramiden där t.ex. sexistiska jargonger accepteras. Där finns även den förväntan som finns på kvinnor att klä sig konservativt och inte flirta med en man och sedan 'neka honom sex', vilket lägger ansvaret för mäns sexualitet på kvinnor (Gottzén 2013, s. 16f.). Det finns en utbredd uppfattning om att en man som är sexuellt upphetsad inte kan hejda sig själv - då kan han inte hjälpa om han våldtar någon (Wennstam 2004, s. 16). Det möjliggör för människor att fortsätta dra sexistiska skämt och även sexuellt trakassera kvinnor. Så skapas en kultur som sanktionerar mäns sexuella övergrepp mot kvinnor. Därför kan de extrema uttrycken för våldtäktskultur få fortsätta - misshandel, våldtäkt och mord.

3.7 Psykopatologiskt perspektiv

Under 1970- och 1980-talet framkom en nytt perspektiv på den våldsamme mannen där förövaren utmålades som konsekvens av 'psykisk störning' och familjemässiga problem

(Lundgren 2004, s. 79f.). Det var i den enskilda relationen som våldet skedde och strukturella förklaringar fick flytta på sig för mer individualiserade förklaringar som svår barndom eller psykisk störning (ibid.). Som en konsekvens att detta perspektivet ersattes också straffrättsliga åtgärder till förmån för behandling och vård av individen och familjerelationen (ibid.). Under perioden fick problemet en starkare socioekonomisk ton där alkohol visserligen utgjorde en del av problemet, men detta ramades in som mest framträdande hos grupper med låg socioekonomisk status. Sammanfattningsvis dominerade icke-strukturella förklaringar riktade mot individen, familjen eller gruppen där våldet blev effekten av 'psykisk störning'.

3.8 Våld

Vid jämförandet av olika studier som använder begreppet partnervåld framträder olika definitioner av våld om vi jämför exempelvis Heimer (2001) med BRÅ (2014). Därför har vi valt att utgå från Socialstyrelsens tydliga och etablerade definition för att undvika begreppsförvirring. Socialstyrelsens nyanserade bild av våld innefattar fysiskt, psykiskt, sexuellt, socialt och materiellt/ekonomiskt våld (Socialstyrelsen 2018). Det fysiska våldet kan utgöras av knuffar eller slag mot offrets kropp. Sexuellt våld utgörs i sin mest extrema form av våldtäkt, men även tvång till att titta på pornografi eller utföra sexuella handlingar. Psykiskt våld kännetecknas av verbala trakasserier men också hot om våldsamma handlingar mot offret eller någon som står offret nära. Kontroll och isolering är viktiga inslag i det sociala våldet/utsattheten där offrets handlingsutrymme begränsas på flera plan. Den sista nivån utgörs av materiellt/ekonomiskt våld, där förövaren förstör offrets tillhörigheter eller tvingar offret att ingå avtal. Likaså tillhör det materiella våldet vanvård eller försummelse av offret, exempelvis utebliven medicinering eller nutrition. Eva Lundgren har studerat våldets upprätthållande faktorer och myntat begreppet normaliseringsprocess som beskriver hur våld och kontroll successivt trappas upp. Dessa processer gäller både offer och förövare som vänjer sig vid våldet och kontrollen som en normal del av sin vardag (Lundgren 2004, s. 23f.).

I denna uppsats använder vi oss av FN:s (Förenta Nationerna 1993) definition av våld mot kvinnor;

Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.

- Översatt från *“Declaration on the Elimination of Violence against Women”* (1993)

“Våld mot kvinnor” handlar, i likhet med Socialstyrelsens definition på våld, om ett samlingsbegrepp utgörande av specifika underkategorier. Könsrelaterat våld mot kvinnor kan komma från olika håll och ta sig olika uttryck (Eriksson, Grände & Lundberg 2009, s. 9f.). Enligt deklARATIONEN kan våld mot kvinnor ske antingen i det offentliga eller privata rummet. Det vi har intresserat oss för i denna uppsats är det våld som pågår i det privata rummet.

Begreppet ‘partnervåld’ syftar till att beskriva våld riktat mot den motsatta partnern i en partnerrelation. I denna uppsats kommer vi specifikt inrikta oss på det heterosexuella partnervåldet utövat av en man mot en kvinna i en nära relation. Våld i Nära Relation utgörs av våld mot barn, familjemedlemmar eller släktingar och omfattar alla handlingar som faller under Socialstyrelsens definition av våld (Socialstyrelsen 2018). Begreppet omfattar även alla kriminaliserade övergrepp reglerade i lagtext, ex. sexuella övergrepp och misshandel. Viktigt att poängtera här är att sexuellt våld även omfattar kränkande handlingar och trakasserier av sexuell art (ibid.). Vi använder dock partnervåld som begrepp istället för Våld i Nära relation förutom i de fall vi analyserar ett citat som använder Våld i Nära relation.

3.9 Socialkonstruktivism

Socialkonstruktivism är en vetenskapsteori med egen kunskapslära som olika teorier kan placeras under. Den menar att verkligheten är socialt konstruerad och ifrågasätter etablerade uppfattningar om verkligheten, och menar att de kategoriseringar och koncept vi idag använder är historiskt och kulturellt förankrade (Burr 2003, s. 1ff). Vi tar i denna uppsats avstamp från en konstruktionistisk grund, där människan skapar mening och bygger upp en förståelse av den verklighet hon lever i genom att interagera med den. (David & D. Sutton 2016, s. 77f.) Detta teoretiska synsätt är vanligt inom den

samhällsvetenskapliga forskningen och ställs upp som en motsats till mer naturvetenskapliga teorier grundade i determinism och objektiva perspektiv på något, exempelvis naturalism (ibid.)

Socialkonstruktivism beskriver hur människan agerar efter sin subjektiva uppfattning av verkligheten då det som konstrueras som verkligt varierar över tid och rum (Palgrave 2006, s. 9). För vår uppsats är socialkonstruktivism ett högst relevant begrepp då de texter vi analyserar använder sig av språk för att konstruera verkligheten. Diskurs, språk och makt är således nära sammankopplade och inget av begreppen kan sägas stå för sig själv (ibid.). Vid diskursanalys är det också viktigt att acceptera metodens komplexa relation till både sanningsbegreppet, skapandet av kunskap, samt det hållrum som befinner sig mellan den sociala världen och representationen av den (Howarth 2007, s. 149f.).

4. Metod

Syftet med detta kapitel är att visa hur vi gått tillväga vid insamlandet av empirin och argumentera för de metodmässiga valen vi gjort. Kapitlets disposition kommer därefter att utgöras av argumentation för vår kvalitativa forskningsansats, det material som utgjort empirin, hur vi samlat in den, vilken analysmetod vi använt, vårt etiska förhållningssätt samt uppsatsen kvalitet.

4.1 Val av forskningsansats

Eftersom vårt syfte handlar om exploration har vi valt att använda oss av en kvalitativ forskningsansats väl lämpad för djupare förståelse och meningsskapande (David & D. Sutton 2016, s. 99ff.). Kvalitativ forskning ger också forskaren utrymme att låta insamlat material styra den fortsatta forskningsprocessen, något som är viktigt vid utforskande ansatser där forskaren kanske har bristfällig kunskap om ett forskningsfält (ibid.).

4.2 Material

Vi har analyserat 22 nyhets- och debattartiklar som publicerats i tryckta medier. Det har varit en utmaning att för oss att vissa fall kategorisera en text, exempelvis en artikel på studie som gjorts i kommunal regi, eller en journalistisk utvärdering av en arbetsmetod från socialt arbete riktad mot våldsamma män. Då våld som begrepp är högst kulturellt och kontextberoende väljer vi inom ramen för denna uppsats att endast utforska diskurser som framträder i Sverige. En population utgörs av varje enskilt fall som skulle kunna inkluderas i en given studie, och i vårt syfte har vi sagt att vi är intresserade av populationen traditionella medier, specifikt de artiklar som berör partnervåld (David & D. Sutton 2016 s. 193). För att kunna diskutera en så stor population har vi ett brett urval av texter inom ämnet. Vi är också medvetna om att endast en privilegierad del av allmänheten har kunskap, tid och möjlighet att skriva en text och få den publicerad i en tidning. Vi gör alltså inte anspråk på att representera diskurser bland allmänheten, utan endast diskurserna som framträder i media.

4.3 Insamlingsmetod

Det material som utgör empirin för denna uppsatsen; reportage, debatt, ledare och artiklar, har inhämtats från Retriever/Mediearkivet³. Vi har strävat efter att hålla oss till söktermer med hög relevans för vårt syfte och våra frågeställningar. Vi började med breda sökningar och generella söktermer som “utsatthet”, “våld i nära relation” eller “kvinnomisshandel”. För de hundratals texter som berörde dessa ämnen valde vi ut de texter där huvudämnet utgjordes av partnervåld. Därefter tog vi en andra blick på de artiklar som, trots att de inte hade partnervåld som huvudämne, ändå bidrog till empirin och nyanserat av de framträdande diskurserna. Genom dessa sökningar fick vi fram en mängd artiklar som vi därefter filterat efter publiceringsdatum, eftersom vi är intresserade av diskurser som framträder 2018. Därefter strävade vi efter att ytterligare specificera sökningarna och begränsa antalet träffar genom att använda ännu mer specifika söktermer som “heterosexuellt partnervåld” eller “diskurser” och “partnervåld” som två termer i samma sökning.

4.4 Analysmetod

Vi har i denna uppsats valt att använda oss av diskursanalys; en metod som omfattar flera kvalitativa forskningsansatser och som aktivt tar avstånd från att reducera mening till kvantitativa mått, exempelvis siffror (David & D. Sutton 2016 s. 269ff.).

Diskursanalysen utvecklades ursprungligen för att kontextualisera tal och text i dess sammanhang, en något strikt beskrivning men som ändå kommer nära diskursens kärna; att säga något är också att göra något (Howarth 2007, s. 15f.). Vi har strävat efter en språknära tolkning av empirin där vi tagit hänsyn till aktiv och passiv meningsbyggnad, subjektsskonstruktion, citationstecken, sarkasm etc. I skriven text kan det vara särskilt svårt att urskilja sarkasm eller ironi då detta framkommer otydligare i text än vad det gör i tal (Paltridge 2011, s. 15). I flera av de texter vi analyserat återfinns ord inom citationstecken, exempelvis “feminism” och “manlighet”, där en överblick behövs för att förstå citeringens sammanhang och underliggande mening.

---

³ Mediearkivet är Nordens största digitala nyhetsarkiv innehållande tryckta dagstidningar, tidskrifter och affärspress.

4.4.1 Process

Kategoriseringen av något som 'framträdande' är vid kvalitativ forskning i högsta grad beroende av *hur* forskarens tolkar empirin. Att kategorisera innebär att identifiera mönster, en process som lätt blir godtycklig om forskaren inte argumenterar väl för reducering och kategorisering, vilket vi kommer göra under denna rubrik (ibid.).

Då vi analyserat en förhållandevis stor mängd text har vi haft både horisontell och vertikal jämförelse i åtanke, vilket innebär att vi varit medvetna om att flera diskurser kan framträda i samma text, precis som diskurser återkommer i olika texter. Empirin i denna uppsats utgörs av text och vi har lagt fokus på vad som framställs, hur det framställs, och försökt kontextualisera sammanhanget texten kommer från. Vi har använt citat från 17 av våra 22 artiklar. De resterande fem artiklarna bidrog till analysen om vilka diskurser som framträdde, men hade inte tillräckligt kärnfulla meningar för att kunna exemplifiera en diskurs under analyskapitlet.

Första steget i analysen utgjordes av noggrant läsa igenom artiklarna för att kunna urskilja teman, t.ex. 'kvinnor missgynnas av feminism', 'psykisk ohälsa som orsak till våld', 'partnervåld som könat'. Vi urskiljde 29 teman som delades in i grupperingar beroende på vad temat konstruerade, t.ex. 'vem är offer och förövare', 'hur ska man lösa problemet'. Vi letade därefter efter framträdande teman *inom* artiklarna och likheter/skillnader *mellan* dessa. Vi gjorde alltså vad Haavind (2000, s. 35) kallar för vertikal analys på längden och en horisontell analys på tvären, där varje artikel fick en rad och varje tema en kolumn i ett Excel-dokument varefter vi kryssade varje gång en artikel berörde ett visst tema, se bilaga 1. Sedan sammanställde och skapa mening hos samtliga konstruktioner av offer, förövare, orsaker och lösningar i respektive stycken. Nästa steg var att urskilja vilka konstruktioner som hörde ihop med varandra, d.v.s. vilka teman bildade tillsammans en fullständig bild av våldets alla delar. Den feministiska diskursen var lättast att urskilja med tanke på våra kunskaper om feminism och flera artiklars uttalade feministisk hållning. Konstruktionerna vi tolkade som 'anti-feministiska' placerade vi i en kategori som till slut mynnade ut i den patriarkala diskursen. Vid ett stadiet i processen delade vi upp del patriarkala diskursen i typ 1 och typ 2 där den första stod för konstruktionen av förövaren som normal och den andra

konstruerade förövaren som avvikande. Efter diskussion och analys av empirin enades vi om att typ 1 och 2 inte bör delas upp som separata förövarkonstruktioner utan att båda utgör förklaringar som samspelar under den patriarkala diskursen. Vår förhoppning är beskrivningen av samspelet under rubrik 6.3.2 framkommer som lättförståelig. Den psykopatologiska diskursen framträdde då vi tyckte oss urskiljde en mindre ideologiskt styrd diskurs där sjukdomar och andra deterministiska faktorer utgjorde huvudsakliga orsaken till våldet.. I slutet lade vi till de feministiskt, patriarkalt och psykopatologiska perspektiven i teorikapitlet för att ge läsaren en teoretisk förförståelse till att bättre förstå empirin.

4.4.2 Foucault och maktbegreppet

Diskursanalys enligt Foucault används för att beskriva betydelseerna i språket och avtäckta de världsåskådningar, relationer och sociala identiteter som talat och skriver språk ger uttryck för (Paltridge 2011, s. 2). Det handlar alltså inte om att förstå vad författaren vill säga utan vilka underförstådda förutsättningar som ligger bakom. Kritisk diskursanalys tar Foucaults diskursanalys ett steg längre genom att ställa sig ifrågasättande till texten eller uttalandet och plockar isär meningar och begrepp för att upptäcka underliggande ideologier och fördomar som uttrycks indirekt (Paltridge 2011, s. 179). Den bygger på att allt språk existerar i sociala och politiska sammanhang och kan utforska områden som hur genus, etnicitet, kultur, sociala identiteter och ideologier konstrueras. I kritisk diskursanalys utgår man från att diskurserna både reflekterar och skapar sociala maktrelationer, till skillnad från Foucaults diskursanalys som inte är lika fokuserad på maktförhållanden. Ett typiskt tillvägagångssätt i kritisk diskursanalys är att rama in texten genom att identifiera vilken typ av genre den tillhör (Paltridge 2011, s. 185f.). Därefter analyseras varje mening genom att identifiera vad den handlar om och vem som gör vad mot vem, för att kunna se hur kategorier av människor, maktrelationer och sociala företeelser konstrueras. I vår analys har vi främst intresserat oss för maktrelationer, sociala kategorier och hur problemet partnervåld konstrueras bortom det skrivna ordet.

4.4.3 Etiskt förhållningssätt

I dokumentet "*Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*" utgivet av Vetenskapsrådet återges de fyra grundläggande kraven som ställs på all samhällsvetenskaplig forskning; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet 2002). Dessa kriterier är särskilt viktiga vid exempelvis intervjuer men inte lika tillämpbara på vår studie. Alla texter i denna uppsats är inhämtade från icke-vetenskapliga informationskällor tillgängliga för allmänheten. Den offentlighet som skapas på internet får effekter för den forskningsetiska prövningen då texterna teoretiskt sett är fria att studera, men ämnet "samtycke vid internetforskning" är ett etiskt problem som är hett diskuterat (Svedmark 2012, s. 101f.). Det går också att skilja mellan den forskningsetik som rör informanterna och forskareetik som rör det vi gör i denna uppsatsen (Svedmark 2012, s. 13f.). För trots att det inte finns krav på informerat samtycke vid internetforskning skall forskningens nytta alltid ställas mot de eventuella riskerna som finns (Svedmark 2012, s. 11f.). De texter vi inhämtat från offentliga källor, där den klara majoriteten är skrivna utifrån en publik roll som redaktör eller journalist, anser vi etiskt försvarbara att citera i denna uppsats.

Vi har valt att i analysen skriva ut för- och efternamn på artikelförfattarna då vi vill göra det lätt för läsaren att se vem som skapar konstruktionerna och diskurserna. Genom att göra namnen tillgängliga går det att anta något om personens kön och/ eller etniska bakgrund. Detta visar att diskurserna är färgade av de grupper i samhället som har större tillgång till att publicera texter i medier. Författarnas könsfördelning är relativt jämn, men den klara majoriteten har svenskklängande efternamn vilket rimligtvis kan antas ha påverkat konstruktionerna.

4.4.4 Förförståelse

Vid all samhällsvetenskaplig forskning är det viktigt att forskaren är transparent med förkunskaperna de besitter för att göra ett så bra arbete som möjligt. Då denna uppsats skrivs ganska exakt ett år sedan metoo-upproret tog fart har vårt intresse ökat i takt med ämnets aktualitet och mediala uppmärksammande. Vi har båda erfarenheter av

partnervåld i våra personliga nätverk och detta i kombination med att en av oss är kvinna och en är man tror vi har bidragit till många av de intressanta diskussioner vi haft under tiden vi skrivit denna uppsats.

4.4.5 Uppsatsens kvalitet

Under denna rubrik kommer vi diskutera vår uppsats kvalitet utifrån tre begrepp; validitet, generaliserbarhet och reliabilitet (David & D. Sutton 2016, s. 33).

Generaliserbarhet syftar till den grad forskningsresultatet kan överföras till alla i en population, alltså den grupp urvalet representerar (ibid.). Begreppet generaliserbarhet är per definition kvantitativt och problematiskt att dra slutsatser kring vid användandet av kvalitativa metoder, särskilt om urvalet är litet. Den explorativa forskningsansatsen med fokus på en djupare förståelse har varit ledande i vår uppsats. Med personliga erfarenheter, åsikter och narrativa element har det varit särskilt svårt att dra slutsatser kring resultatets generaliserbarhet.

Likaså blir reliabiliteten, eller möjligheten att reproducera resultatet, svår för oss dra slutsatser kring. Reliabilitet är mer relevant vid kvantitativ forskning då detta hör ihop med urvalets storlek och hur urvalet gjorts (ibid.) Ett bra urval är representativt för den population forskaren syftar till att undersöka. Då vi avgränsar populationen till svensk media, har vi genom mångfalden i vårt urval i viss mån lyckats uppnå den externa validiteten då vi redogör för de diskurser som framträder i media. Vi har kunnat utläsa mycket information från varje artikel vi analyserat då de har gett uttryck för ett flertal diskurser.

Vad induktiv forskning däremot lägger ett större fokus vid är intern validitet, som också handlar matchningen mellan empiri och verklighet (ibid.). Om vi lyckas uppnå en intern validitet har vi gett uttryck för vad som faktiskt återkommer i vår empiri. Detta innebär att vi på ett välgrundat och sanningsenligt sätt redogör för att de åsikter, resonemang och argumentationer texterna innehåller (ibid.).

Vidare är det viktigt att förhålla sig källkritisk till urvalet av texter vid diskursanalys, men i vår uppsats har vi intresserat oss för de texter som sträcker sig bortom det Foucault kallade för seriösa texter, exempelvis forskning, förordningar och manualer

(David & D. Sutton 2016, s. 351). Icke-seriösa texter har för oss lika stor, eller kanske till och med större relevans än seriösa texter. Genom dessa oseriösa texter kommer vi närmare de diskurser i samhället som inte är direkt kopplade till vetenskapen utan som formats uteslutande genom diskursiva praktiker (Nilsson 2008, s. 57f.).

5. Resultat och analys

Under denna rubrik kommer vi inleda med en introduktion till empirin för att därefter presentera resultatet genom att organisera, kategorisera, och redogöra för vår empiri. Vi kommer i den efterföljande analysen tolka och förklara resultatet genom att återkoppla till teori och underbygga hur diskursernas konstruktioner av problem, subjekt, och lösningar kan förstås. De diskurser vi kommer redogöra för är de som tydligast framträder i vår empiri; feministisk diskurs, patriarkal diskurs och psykopatologisk diskurs.

5.1 Introduktion till empirin

Empirin utgörs av 22 artiklar där vi dekonstruerat, kategoriserat och analyserat innehållet med fokus på framträdande diskurser. Anledningen till att vi har citerat 17 av 22 artiklar är att de andra fem var med i utformandet av diskurserna som helhet men ansågs av oss inte tillräckligt kärnfulla att använda citat ifrån. Vi kommer i resultatet framföra konstruktioner av våldshandlingar, subjekt, våldets orsaker, ansvarsbörda och lösningar vilket utgör diskursernas anspråk på olika verkligheter. Partnervåld som samhällsproblem framträder i empirin på ett spektrum av 'isolerad' engångshändelse' till 'utbredd samhällsproblem' beroende på diskurs.

Det beskrivna våldet varierar i allvarlighetsgrad och karaktär. Det finns utsagor om fysiskt, psykiskt, sexuellt, socialt, ekonomiskt och materiellt våld. Bland orsakerna till våldet återfinns en tydlig uppdelning mellan strukturella och individuella förklaringar. De individuella förklaringarna utgörs till stor del av individuella faktorer hos förövarna, som missbruk, psykisk ohälsa, tuff barndom osv. Bland de strukturella förklaringarna finner vi normer, värderingar, könsmaktsordning och patriarkat.

Konstruktionen av offret skiljer sig i vår empiri och det framträder tydliga skillnader mellan offer och förövare. Ett framträdande faktor hos offret är dennes kön, vilket antingen antingen konstrueras som manligt, kvinnligt eller könlöst. Vid allt partnervåld förekommer det någon form av stigmatisering, men flera tidningsartiklar menar att det

är särskilt stigmatiserat för utsatta män, och att mörkertalet gällande denna grupp är stor. Samma resonemang framträder även i beskrivningar av våld mot kvinnor, där mörkertalet också lyfts fram. Kvinnors och mäns agens i förhållande till att bli våldsutsatt är också något som varierar i empirin, eller hur den utsattes möjligheter ser ut till att påverka den våldsamma relationen genom att exempelvis lämna eller slå tillbaka.

Förövaren framträder i vårt material som en konsekvens av i varierande grad deterministiska faktorer. Att på förhand identifiera förövaren och dennes risk för upprepat våld framstår i flera artiklar som svårt. När det gäller vad man ska göra med förövarna framträder debatten rörande vård kontra straff, som till stor del är beroende av vilken problemkonstruktion diskursen utgått från i de tidigare leden. Under diskurserna framträder olika svar på frågan huruvida förövaren skall bestraffas, vårdas eller både och.

Viktigt att poängtera inför läsningen av nedanstående rubriker är att flera diskurser framträder i en och samma text vilket gör att resonemang och konstruktioner återkommer från samma artikel under flera rubriker.

5.2 Feministisk diskurs

Feministisk diskurs utgår från, som vi nämner under teorikapitlet, feministisk teori där könskraft utgör motorn i det icke-jämställda samhället och hur män systematiskt tar sig makt över kvinnor. Att använda våld är att utöva makt, och detta är under diskursen inte en avvikande handling som endast ett fåtal män gör sig skyldiga till (Gottzén 2013, s. 18ff.). Diskursen uppvisar således enligt oss icke-deterministiska drag då den ser icke-jämställdhet som en *konsekvens* av samhällets konstruktion, inte dess natur.

5.2.1 Våldshandlingarna

Våldet kan vara av psykiskt och fysisk art. Det kan handla om sexuellt våld, ekonomiskt våld, materiellt våld, socialt våld.

- Petra Markrud, "Fokus på våld mot kvinnor", *Falköpings Tidning*, 2018-10-24

Citatet ovan tycker vi pekar på en bred definition av våld. Vi tolkar det som

kännetecknande för den feministiska diskursen att våldets definition samlar en rad olika uttryck då en bred förståelse av våld återfinns i litteratur med feministisk ingång, tex. Kelly (1988).

En gemensam nämnare är att våldet går ut på att etablera och utöva makt över en annan person, säger Emelie. Det kan ske med medel som hot, tvång och skuldbeläggning.

- Petra Markrud, "Fokus på våld mot kvinnor", *Falköpings Tidning*, 2018-10-24

Något vi anser återkommande i empirin under den feministiska diskursen är förövarens medvetenhet inför våldshandlingarna. Lundgren (2004) konstruerar våldshandlingen som ett sätt för mannen att strategiskt skapa maskulinitet genom att utsätta sin partner för våld. Lundgren menar på att våldet sällan är utom mannens kontroll; tid, plats och omfattning är variabler som faller inom mannens medvetna handlingsutrymme (ibid.). Som vi kan se av citatet ovan är förövaren under den feministiska diskursen mycket medveten om sitt försök till att uppnå makt genom våldshandlingarna. Förövaren vet i detta fallet vilka verktyg han kan använda sig av för att uppnå sitt mål.

5.2.2 Konstruktion av subjekt

Drygt hälften av artiklarna utgår från partnervåld som könat problem där män på ett strukturellt plan utövar våld mot kvinnor (Lundgren 2004).

Under 2000-talet har närmare 300 kvinnor i Sverige dödats av sin man eller ex-man, enligt Aftonbladets alltjämt pågående granskning "Dödade kvinnor" och enligt Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet dödas i genomsnitt 13 kvinnor per år av en man som de haft eller har en relation med.

- Christoffer Urborn "Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner - juren behöver mer stöd: "Vill stoppa våldet innan det brutit ut" *Arbetarbladet*, 2018-10-22

Citatet ovan nyanserar den feministiska diskursen kring partnervåld på flera sätt. I första meningen konstrueras problemet som både utbrett och aktuellt, samtidigt som det är historiskt förankrat. Samhällsproblemet beskrivs som könat, åtminstone på ett strukturellt plan, men författarna drar sig i rubriken för att ge den enskilda förövaren ett genus. Det enda stället i artikeln där förövaren könsbestäms är vid diskussionen kring studien av hur många kvinnor som dödas av sina män eller ex-män de senaste 18 åren. Mäns partnervåld mot kvinnor konstrueras som det strukturella problemet,

men på individnivå utförs inte våldet av någon, det bara händer.

Den passiva meningsbyggnaden i “300 kvinnor *dödats av sin man*” och “dödas [...] 13 kvinnor per år av en man” tolkar vi som en passiv konstruktion av mordet; en händelse kvinnor ‘råkar ut’ för. Männerna som dödar hamnar i bisatsen och således i periferin. I jämförelse med en alternativ formulering “300 män dödat sina fruar” blir det tydligt att förövarens ansvar tonas ner genom den passiva meningsbyggnad. Vi tolkar det som att om fokus hade legat på förövarnas handlingar istället för resultatet hade den instinktiva associationen handlat om brott, straff och ansvarsutkrävande från männen.

Inom feminismen används ibland termen överlevare för att beskriva kvinnor som tagit sig igenom könsrelaterat våld levande. Detta för att betona att våldet ofta är livshotande och många kvinnor varje år överlever inte våldet från den manliga partnern. Det finns en diskussion inom feminismen om när man ska använda ‘offer’ och när man ska använda ‘överlevare’ för att beskriva kvinnor som varit utsatta för våld mot män, då man anser att det bara lyfter fram vad de förlorat. Kelly är en förespråkare för att använda ‘överlevare’ och menar att det dekonstruerar utsattheten som endimensionell och istället betonar den styrka, resiliens och överlevnadsförmåga som de uppvisar (Kelly 1988, s. 163). Vi har dock valt att använda ‘offer’ med bakgrund av den studie av Hamilton (2010) vi nämner under aktuell forskning som visade på att det finns en risk att hamna i victim-blaming vid en alltför stark betoning av kvinnors agens.

En annan iakttagelse vi gjort är hur den passiva meningsbyggnaden för läsarens tankar till hur många kvinnor som dött i egenskap av sitt kön.

Alla kvinnors hus är ett av få skyddade boenden som även tar emot män som utsatts för våld av sina partners. Här träffade Patrik också två andra pappor med liknande historier.

– Det var väldigt intressant att prata med andra pappor också, att känna att jag inte var ensam.

- *Svenska hjältar* - “Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år”,
Aftonbladet, 2018-10-21

Ordet 'misshandel' används alltså för att ytterligare stärka Patriks position som våldsutsatt man och ge legitimitet åt kampen för att uppmärksamma mäns utsatthet för partnervåld. Trots att det existerar bredare definitioner av våldsbegreppet lever ändå en stark föreställning kvar om att fysiskt våld är det 'riktiga' våldet; det värsta våldet.

I den ovan citerade artikeln om Patrik framträder fördelningen mellan offer och förövare indirekt genom omnämmandet av organisationer som aktivt arbetar med partnervåld nämligen kvinnojourer, kvinnohus, och kvinnocentrum. Detta pekar på att kvinnor utsätts för våld i större utsträckning än män. Patrik kände sig ensam i sin situation som våldsutsatt man på ett av få ställen som släppte in män och tyckte det "kändes skönt att han inte var ensam" vilket vidare stärker resonemanget kring fördelningen av utsatta män och kvinnor. "

– Då tog hon nycklarna till bilen så att jag i stället tvingades att sova ute." [...] Hon krävde att jag skulle sätta över min lön på hennes konto så att hon kunde styra över tillgångarna.

- Svenska hjältar - "Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år",
Aftonbladet, 2018-10-21

Våldet beskrivs i rubriken som 'misshandel', men i citatet framgår det att Patrik även är utsatt för flera andra typer av våld. Ordet 'misshandel' kommer med en stark laddning av grovt fysiskt våld. Frågan är om inte denna stigmatiserade form av utsatthet används för att ge läsaren en målande bild av våldets allvarlighetsgrad, trots att Patrik även blivit utsatt för andra våldstyper; både materiellt och ekonomiskt.

I det andra citatet kan vi utläsa att den primära uppgiften för skyddade boenden är att skydda kvinnor från okönat partnervåld, men citatet konstruerar även ett annat problem som rör män; stigmatisering av män. Stigmatiseringen av våldsutsatta män framkommer också i andra artiklar.

Men för mannen kanske det här är ännu mer skambelagt. Det finns ju en bild fortfarande av att män ska vara starka och inte prata.

- Aftonbladet, "Kvinnojouren: Allt fler utsatta män söker hjälp." , 2018-10-21

Vår tolkning är att det finns en särskild marginalisering förknippat med våldsutsatta

män; det finns för få platser för männen på boenden, de känner sig ensamma, utsatta och stigmatiserade som grupp. Som tidigare framgått ur artikeln om Patrik har utsatta män ett behov av identifikation med andra män som avviker från den normativa manligheten genom att bli våldsutsatt av en kvinna.

5.2.3 Orsaker

Eftersom vi i grunden inte är jämställda i vår kultur, eftersom män har mer makt i de flesta relationer, reagerar man inte när man märker att en person har väldigt lite utrymme i en relation. Det anses vara normalt mellan män och kvinnor. Om vi hade ett samhälle som inte godkände patriarkala strukturer skulle vi kunna upptäcka våld på ett helt annat sätt.

- *Christoffer Urborn "Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner - jousen behöver mer stöd: "Vill stoppa våldet innan det brutit ut", Arbetarbladet, 2018-10-22*

I citatet ovan finner vi flera intressanta konstruktioner. Genom formuleringen "inte är jämställda i vår kultur" och "samhälle som inte godkände patriarkala strukturer" konstrueras 'kulturen' och samhället som aktivt godkännande av ojämställdhet och mäns makt över kvinnor på ett grundläggande plan. Grunden till problemet ligger således hos den kulturellt sanktionerade orättvisan. Män har mer makt på både relationellt plan och samhällsnivå vilket tar sig i uttryck i våld på individnivå. Förminskat livsutrymme och dödandet av kvinnor kategoriserar författaren som beståndsdelar av samma problem. Intressant är att problemet benämns som "mäns våld mot kvinnor", men offer och förövare könas endast i rubriken. Då förövaren uteslutande könas som man på ett strukturellt plan men aldrig på ett relationellt plan blir produkten att man kan se män som våldsamma på ett strukturellt plan men man väjer för att löpa linan ut och identifiera en enskild förövare som man. Den lösning som presenteras är att "man", alltså allmänheten, vem som helst som är inom syn- och hörhåll, ska upptäcka förtrycket och agera. För att det ska kunna ske är det en förutsättning att samhället slutar godkänna patriarkala strukturer.

5.2.4 Ansvarsbörda och lösningar

Vår tolkning är att den feministiska diskursen lägger den största ansvarsbördan på förövaren som förväntas ta ansvar för sina handlingar, anmäla sig själv och aktivt göra något åt situationen. Lösningen på problemet mäns partnervåld är att män som grupp helt enkelt slutar utsätta kvinnor för våld. Någon skuld faller aldrig på det kvinnliga

offret, även om hon uppmuntras att, om möjligt, lämna relationen för sin egen säkerhets skull. I vår empiri visar diskursen förväntningar på omgivningens reaktion vid bevitnat våld; en återkommande förväntan på civilkurage och myndigheters ansvar.

Söndagens mord på Öster, där maken har berättat att han ströp sin fru till döds, har skakat om Gävle. [...] Det är så tydligt att samhället har misslyckats när det här fortfarande får ske, säger Linn Engblom.

- *Christoffer Urborn* "Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner - jouten behöver mer stöd: "Vill stoppa våldet innan det brutit ut" *Arbetarbladet*, 2018-10-22

Citatet konstruerar enligt oss samhället, myndigheter och civila, som kollektivt ansvariga för att förhindra kvinnomord; en uppgift som de antingen kan lyckas eller misslyckas med. I beskrivningen av handlingen är mordets brutalitet centralt; en avsiktligt och kallblodig handling. Genom formuleringen 'fortfarande får ske' kopplas mordet ihop med ett större och ständigt återkommande samhällsproblem som kommer fortsätta tills det stoppas. Att mannen i citatet ovan har anmält sig själv till polisen varken förringas eller applåderas; det är som vi tidigare nämnt vår tolkning att feministiska diskursen har en grundläggande förväntan på förövarens ansvarstagande att polisanmäla sina egna handlingar.

När väl omgivningen börjar förstå vad som pågår kommer gärna frågan "Varför går hon inte?"

- Vi vill byta fokus till förövaren och fråga "Varför slår han?" Det är den som utsätter någon annan som behöver ändra på sig, slår Emelie fast.

- *Petra Markrud*, *Falköpings Tidning* "Fokus på våld mot kvinnor" 2018-10-24

Då problemets ursprung är under diskursen är kopplat till hegemonisk manlighet är det också männens ansvar att sluta upprätthålla våldtäktskulturen.

Det man kan se i feministisk diskurs gällande kvinnors agens är att kvinnor förväntas ta kontakt med kvinnojourer. I övrigt framgår ingen stark förväntan på att kvinnor själva ska ta sig ur våldet utan i de fall kvinnor uppvisar stor handlingskraft framstår det främst som en konsekvens av att samhället har misslyckats med sin uppgift att skydda dem. Hamiltons (2010) studie visar på att det finns en risk att hamna i ett

skuldbeläggande av offret om man fokuserar för mycket på kvinnor agens utan att ha en nyanserad bild. Om man konstruerar den utsatta som någon som har makt över sin situation tillskriver man samtidigt visst ansvar, eller skuld, när det gäller våldets upphörande.

Centralt inom feminismen är att våld mot kvinnor, däribland partnervåld, skall betraktas som brottsliga handlingar, och idealiskt sett ska behandling ske i samband med straff. Dock är det få anmälningar som leder till åtal och straff, något som återges i följande citat:

Bakgrunden är det uppmärksammade mordet på en 41-årig kvinna i Bromma sommaren 2016. Kvinnan hade kort före mordet anmält sin pojkvän för misshandel, men anmälan lades ner efter att hon tog tillbaka sin polisanmälan. Han (Polismyndighetens rättschef) anser att en straffskärpning "bättre skulle spegla allvaret i den här typen av gärningar".

- Per Kudo, "Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer", Svenska Dagbladet, 2018-10-25

Citatet visar på en komplex problematik som begränsar polisens handlingsutrymme. Fallet blev uppmärksammat och visade på ett behov av större befogenheter hos polisen att skydda kvinnor som tagit tillbaka anmälningar av rädsla. I den feministiska juridiska diskussionen är det centralt att skärpa straffsatserna gällande sexualbrott. Benägenheten att anmäla förövaren framträder i ett citat från samma artikel där vi kan läsa följande:

- Vi upplever också att man i dag anmäler brotten tidigare än förr, säger Eva Jonsson.

- Per Kudo, "Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer", Svenska Dagbladet, 2018-10-25

Agensen framträder här i form av kvinnors ökade benägenhet till att anmäla brott på ett tidigare stadie. I andra citat kan vi som kontrast utläsa att det inte alltid leder någonvart att anmäla våldet, även för de som 'gjort allt rätt'.

Lotta hade gjort allting "rätt". Hon hade dokumenterat sina skador, hon hade anmält mannen för misshandel, hon hade lämnat honom.

- Annie Hellquist, "Kvinnorna ropar på hjälp - utan att få den", ETC, 2018-11-03

Citatet visar på starka samhälleliga förväntningar gällande offrets agerande vid partnervåld. Kvinnorna förväntas inte bara överleva dagen utan även planera inför en

eventuell polisutredning genom att ta kort på sina skador, skydda fotona från att upptäckas av förövaren, polisanmäla handlingarna samt lämna mannen i tidigt skede; utan ambivalens och utan tillbakablickande. Denna rad förväntningar ställer krav på en hos kvinnan otrolig styrka och agens i att vara ett 'duktigt' offer. Artikelrubriken konstruerar våldsutsatta kvinnor som desperata; de ropar på hjälp för döva öron. Vem de förväntar sig få hjälp av framgår inte i citatet men artikeln som helhet visar på brister inom polisen och rättssystemet. Artikeln beskriver även att då partnervåld utgörs av svårutredda brott hade enklare brott prioriterats för att polisens upplärningsprocent skulle öka. Även fler artiklar pekar på den brist på resurser, kunskap och adekvat bemötande som finns hos polis, socialtjänst och vård.

Det ena behöver inte utesluta det andra, tvärtom är det nödvändigt att jobba på två fronter; framåtblickande, för att behandla männen så att de inte begår samma brott igen, men framför allt i det akuta skedet för att stödja kvinnan.

- Kajsa Kettil, "Ifrågasätt ojämställd vård.", *Tranås Tidning*, 2018-09-22

Citatet tycker vi speglar en omfattande syn på problemet partnervåld med *framåtblickande* preventiva åtgärder samt *reaktiva* åtgärder med stöd till den utsatta kvinnan. Det visar också på en förväntan att en man som utövat våld mot kvinnor förmodligen kommer göra om det igen, vilket är en anledning till att man vill stödja kvinnan att komma bort från honom.

5.3 Patriarkal diskurs

Med patriarkal diskurs menar vi diskursen som utgår från patriarkala föreställningar om verkligheten och som inte intresserar sig för att skapa jämställdhet. Konstruktionen framträder i vår empiri oftast från en vit man som tillskriver den våldsutövande mannen egenskaper som avviker från författarens. Förövare utgörande av vita män tillskrivs egenskaper som idioti, dålig uppfostran etc. Liknande resonemang tillskrivs den mer nationalistiska förklaringsmodellen bakom våldet, där det istället är rasifierade muslimska män som besitter förövarskapet. Problemet benämns då istället som 'hedersvåld' och skulden för våldet förskjuts till en i samhället redan utsatt grupp. Det framkommer nationalistiska och rasistiska drag i förklaringsmodellen då ett samhällsproblem berörande alla män ersätts med män med härkomst från Mellanöstern

och Afrika.

5.3.1 Våldshandlingarna

Utifrån vår tolkning av empirin framgår att sexuellt våld inte existerar mellan 'vanliga' män och kvinnor, bara missuppfattningar och kvinnor som sagt ifrån för sent. Även om en kvinna uttrycker att hon varit med om sexuellt våld ses detta under den patriarkala diskursen som en missuppfattning mellan två personer, i bästa fall.

Kvinnor måste sen själva avgöra hur utmanande bilder man vill lägga ut på nätet, om klädseln ska låta alla behag synas vilket nog drar till sig mäns blickar, och om man först ska följa med en man i sängen och sen klaga på sexuella trakasserier.

- Johnny Ludvigsson, "Feministisk kamp som irrar bort sig", Corren.se, 2018-02-20

I citatet framträder anklagelsen mot mannen som en konsekvens av att en kvinna 'lurat' mannen till sex för att därefter 'sätta dit' honom genom att återge samlaget som våldtäkt. Den patriarkala diskursen utmålar alltså inte sexuella övergrepp som övergripande problem, men däremot kvinnors förtal och falska anklagelser mot män.

Psykisk misshandel inom relationer kan enligt studier ge upphov till självmordstankar hos män och sju av tio som begår självmord i Sverige är av manligt kön. Det finns även studier som visar att män som utsätts för våld i nära relationer har lägre tilltro till rättsväsendet. Vem kan klandra dem? Jag menar på att med ett så vinklat jämställdhetsarbete inom området är det inte svårt att förstå varför.

- Johan Mparmpagiannis, "Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar", Metro, 2018-10-16

Genom formuleringen 'misshandel inom relationer' konstrueras våldet som något ömsesidigt och det finns inget offer eller förövare. Citatet argumenterar för att psykisk misshandel av en partner leder till att män begår självmord, men då citatet menar att våldet är ömsesidigt blir det svårt att av citatet urskilja om det är förövaren eller offret som begår självmord efter den psykiska misshandeln. Huruvida våldet kan leda till självmord hos kvinnor nämns inte. Självmordsstatistiken används för att argumentera för att partnervåld ofta leder till självmord för män och att de därför är våldets verkliga förlorare. Framgångarna inom jämställdhet konstrueras som en direkt orsak till att män blir stigmatiserade och utsatta. Det är vår tolkning att den patriarkala diskursen inte räcker till för att förklara faktumet att många kvinnor varje år dödas av män, så den

undviker att lyfta siffror som visar på partnervåldets könsfördelning.

5.3.2 Konstruktion av subjekt

Den patriarkala diskursen konstruerar offret utifrån vår tolkning som helt eller delvis skyldig till våldet, s.k. victim blaming. Enligt empirin förväntas männen inte kunna hejda utloppet för sin sexualitet; män kommer utnyttja kvinnor tills dessa säger ifrån. Vi tolkar detta som att det ligger på kvinnans ansvar att förhindra övergrepp, t.ex. genom att inte gå hem med 'fel' man eller klä sig 'utmanande'. Detta kan jämföras med den uppmärksammade våldtäktsdomen på Irland där gärningsmannen friades för att kvinnan hade haft på sig stringtrosor med spets och därmed ansågs, av juryn, villig att ha sex⁴.

Kvinnor måste sen själva avgöra hur utmanande bilder man vill lägga ut på nätet, om klädseln ska låta alla behag synas vilket nog drar till sig mäns blickar, och om man först ska följa med en man i sängen och sen klaga på sexuella trakasserier.

- Johnny Ludvigsson, "Feministisk kamp som irrar bort sig", *Corren.se*, 2018-02-20

Citatet ovan konstruerar ett handlingsutrymme hos kvinnan när det kommer till att försätta sig eller inte försätta sig i situationer som kan leda till trakasserier. Författaren menar att kvinnan har sig själv att skylla om hon blir utsatt för sexualbrott om hon frivilligt befunnit sig i en sexuell situation. Får hon ovälkomna sexualiserande blickar på sig har hon också sig själv att skylla då hon under den patriarkala diskursen anses brett om detta genom klädsel eller beteende. Den manliga sexualiteten konstrueras som en kraft mannen inte kan eller bör kontrollera. Gottzén (2013, s. 15) beskriver det som att förövaren uppfyller det som normalt förväntas av honom inom mansrollen. Den patriarkala diskursens skuldbeläggande av offret beror enligt Adolfssons (2018) studie inte på hur situationen kring våldtäkten såg ut, utan vilken uppfattning och kunskap om sexuellt våld betraktaren själv har. Denna forskning bekräftas även av ovanstående citat där författaren målar upp ett potentiellt scenario tänkt att uppfattas som en gråzon, en våldtäkt offret kunnat förutse och därmed hindra. Artikelförfattaren med sin förståelse av sexuellt våld och samtycke anser alltså inte att offret har rätt att klaga om hon följt med en man i sängen frivilligt. En person med vetskap om faktumet att en stor del av

---

⁴ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/p68KAX/kvinnan-bar-stringtrosor--mannen-frias-for-valdtakt>

alla våldtäkter sker i hemmet och att alla samlag mot någons vilja är våldtäkt, hade däremot inte skuldbelagt offret (Adolfsson 2018). Formuleringen “följa med en man i sängen” säger också något om den patriarkala synen på manlig respektive kvinnlig sexualitet, där kvinnan konstrueras som en passiv mottagare av mannens drifter.

Under den patriarkala diskursen ställs det också stora krav dels på att kvinnan ska agera mot icke-acceptabelt beteende.

Bland annat handlar det om en ung kvinna som uppfattar att mannen utsatt henne för sexuellt trakasseri i form av ett sexistiskt skämt på en partikongress.

- Per Hellgren, “Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan”,
Södermanlands Nyheter, 2018-03-20

I citatet ovan finner vi flera språkliga formuleringar värda att belysa. Det är en ‘ung kvinna’ som ‘uppfattat’ ett brott ‘i form’ av en handling. Kvinnan beskrivs som ung, vilket i sig inte säger mycket, men det är intressant att mannens ålder inte omnämns. Vad är syftet med att benämna ett offer som ung? Vill författaren föra tankarna mot ett oskuldsfullt och ansvarslost offer, eller skall formuleringen underbygga nästa mening där den ‘unga’ kvinnan ‘uppfattat’ sig bli sexuellt trakasserad? Är uppfattningen en konsekvens av ungdomen? Appliceras denna meningsbyggnad på ett annat brott, exempelvis ett rån, där offret ‘uppfattat’ sig bli rånad ‘i form’ av pistolhot blir offrets redogörelse snabbt laddat med misstro och tvivel. Även formuleringen ‘sexistiskt skämt’ ger en tämligen onyanserad beskrivning av brottets art som lätt kan anses förlöjligande om det läses utan att kontextualiseras. Trots att det sexuella våldet ovan inte rör partnervåld vill vi genom citatet peka på att sexualbrott, oavsett om det sker i nära relation eller inte, ofta framträder med tillhörande högre grad av misstänkliggörande av offret under den patriarkala diskursen jämfört med andra brott. Detta misstänkliggörande är en del av våldtäktskulturen som leder till att offer inte blir tagna på allvar, anmäler i mindre grad och övergreppen kan fortsätta utan hinder (Gottzén 2013, s. 16f.).

Men det finns en viktig fråga staten och samhället inte får glömma bort, och det är kvinnors våld mot män. För det är vanligare än vad många tror. Tyvärr är det ett ämne som knappt tas upp i medierna eller som ens diskuteras i samhället. Varför? Jo, antagligen för att mörkertalet är stort.

- Sophie Wiklund, “Enda gången regeringen är värd beröm”,

I citatet ovan framkommer en replik som den patriarkala diskursens gärna lyfter; att män också drabbas av partnervåld. Att benämna mäns utsatthet för våld är inte nödvändigtvis patriarkalt i sig, men flera andra artiklar i vår empiri menar att stigmatiseringen för männen är värre än för kvinnorna. Denna stigmatisering legitimerar män som utsatt grupp i samhället. Detta leder till att problemets omfattning för kvinnor, åtminstone i patriarkal diskurs, vägs upp av få mäns större utsatthet som därför kommer med ett större behov av uppmärksamhet. Som Messner (1998) visar känner sig många män hotade av feminism då den utmanar deras privilegier. Att konstruera sig som den mest utsatta gruppen i samhället kan vara ett sätt att få sympati tillbaka och återta den uppmärksamhet man menar sig ha rätt till.

I samtliga fem artiklar där hedersvåld omnämns konstrueras fenomenet separerat från partnervåld trots att de kan ta sig likadana uttryck. Enligt feministisk teori är det samma maktstruktur som ligger bakom; patriarkatet. Om en man slår sin fru för att hon burit kort kjol kan det bero på antingen 'vanligt' partnervåld eller hedersvåld. Trots denna likhet konstrueras hedersvåld som främmande och oförståeligt för "en svensk":

En särskild hederskultur gäller som man inte kan bryta mot ostraffad. Allt detta är jag som svensk djupt kritisk till.

- Bengt Larsson, "Islam har en mycket ojämsställd kvinnoyn", *Bohusläningen*, 2018-10-08

Vi tolkar ovanstående citat som att författaren cementerar positionen som neutral åskådare utan roll i hedersförtrycket och därför står i position att kunna kritisera det. Att vara svensk är i detta fallet synonymt med att vara fri från skuld. Resonemanget har kopplingar till diskursen som rådde under perioden 1850-1930 med ett klassperspektiv på sexualbrottets förövare och offer. Tesen var att såväl förövare som offer endast återfanns i underklassens marginaliserade grupper (Bergenheim 2005, 90f.). Män med hög socioekonomisk status kunde behärska sina kroppsliga lustar och stod för den 'sanna manligheten' vilket ledde till att de avskrevs misstanke såväl som ansvar (ibid.). I citatet ovan för författaren samma resonemang, men ersätter 'underklassen' och 'låg socioekonomiskt status' med 'muslimska män' och 'icke-svenskhet', detta för att befria

den grupp av vita män som tillskrivs svenskhet. Den patriarkala diskursen ger utrymme åt vita män att vara avvikande på obegränsat antal sätt, medan muslimska män konstrueras som homogen grupp och tillskrivs egenskapen 'kvinnoförtryckare'.

Genom analys av empirin framträder en inneboende dikotomi när det gäller den patriarkala diskursens konstruktion av förövaren. En tydlig grundpremiss för den patriarkala diskursen är: Män utövar inte våld. Olika situationer kräver olika bortförklaringar för att uppehålla den 'sanningen'. Våldshandlingarna beskrivs primärt som att det egentligen var ett missförstånd eller att kvinnor provocerar fram reaktioner hos män. Vid de fall någon faktiskt har dödat eller våldtagits på ett sätt som inte kan ifrågasättas blir dikotomin synlig, då det inte längre går att förneka att våld har skett. Då kommer en annan konstruktion av förövaren upp till ytan; man menar att våld visserligen har begåtts, men förövaren var inte man. Man letar då istället efter avvikande identiteter hos förövaren som tar bort hans manlighet. Han beskrivs i termer som idiot, drabbad av psykisk ohälsa eller missbruk. I flera fall framträder här en nationalistisk konstruktion av förövaren som avvikande genom kategorin icke-svensk muslim. Argumentationen att män inte begår våld appliceras på alla fall av mäns våld mot kvinnor med följderna att antingen var det inte våld eller så begicks det inte av en man. Med denna logiken befrias män från att rannsaka sina egna beteenden då de per automatik inte kan utföra våld mot kvinnor. Den icke-avvikande mannen står oskyldig och avskriven allt ansvar inför de egenskaper en destruktiv maskulinitet besitter.

5.3.3 Orsaker

Patriarkatet centreras kring den hegemoniska maskuliniteten där det idealiserade sättet att vara man är att ställa sig över kvinnor i flera avseenden (Gottzén & Jonsson 2012, s. 15). De artiklar som ger uttryck för patriarkal diskurs konstruerar vanligtvis våldet som isolerade engångshändelser med få strukturella förklaringsmekanismer.

Könsmaktsordningen som bakomliggande orsak till mäns våld mot kvinnor tar inte upp någon plats under den patriarkala diskursen; våldshandlingarna beskrivs istället som avvikande från normen:

Män har *inte* ett kollektivt ansvar för att idioter begår brott mot kvinnor.

- Robert Hannah, "Bara män kan stoppa det sexuella våldet", *Liberal Debatt*, 2018-05-30

Våldet utövas i citatet av 'idioter', som till skillnad från 'män' begår brottsliga handlingar riktade mot kvinnor. 'Idioterna' beskrivs här som en egen grupp som inte längre är män. 'Riktiga' män kan nämligen inte hållas ansvariga för handlingar utförda av 'oriktiga' män.

5.3.4 Ansvarsbörda och lösningar

Mannens ansvar för sina handlingar och försäkran om samtycke underordnas kvinnans ansvar att ge respons på ett av männen icke-accepterat beteende.

Kvinnor ska bli respekterade när de säger ifrån om uppvaktningen blir för närgången, nu direkt och inte om tio år, så män lär sig, och häxprocesser undviks.

- Johnny Ludvigsson, "Feministisk kamp som irrar bort sig", *Corren.se*, 2018-02-20

Vår tolkning av citatet är att kvinnans omedelbara reaktion på männens ovälkomna närgångenhet bör komma direkt; agerandet bör inte dröja. Det anses vara de utsatta kvinnornas ansvar att lära männen om samtycke. Trauma och rädsla till trots skall kvinnan inför förövaren direkt ge respons på ett icke-acceptabelt beteende så processen blir skonsammare för mannen och att han lär sig. Konsekvensen av resonemanget är att den trakasserande mannen som inte 'inte möter på motstånd' anses stå utan ansvar. Ordet häxprocesser anspelar här på 1400 - 1600-talets häxjakter där miljontals kvinnor offentligt brändes på bål då de misstänktes för att syssla med alternativ medicin och pseudovetenskap, vilket utmanade kyrkans auktoritet (Grosfoguel 2013, s. 74). Att jämföra häxprocessen med männen som anklagas för sexualbrott utan tillräcklig bevisning är ett tydligt ställningstagande.

Den patriarkala diskursens förslag till strukturella lösningar på problemet lyser med sin frånvaro i vår empiri. Eftersom problemet partnervåld ses som individuellt finns inget regelrätt behov av en strukturell lösning i samhället. Flera artiklar nämner kvinnojourer men ger inget förslag på hur arbetet med förövare skall se ut, vilket antyder en deterministisk problemkonstruktion där fokus ligger på att skydda offret istället för att

arbete med förövaren. För att problemet skall lösas behöver 'idioterna' sluta vara avvikare och kvinnorna behöver säga ifrån i tid när dessa uppvisar oacceptabelt beteende.

5.4 Psykopatologisk diskurs

I vår empiri har artikelförfattarna med psykopatologiskt perspektiv i viss mån utgått från feministiskt eller patriarkalt perspektiv men lyfter fram individuella förklaringar till våldet t.ex missbruk eller psykisk ohälsa. Vissa subjektskonstruktioner, exempelvis den om förövaren som avvikare, överlappar med patriarkal diskurs. Det kan därför i vissa fall vara svårt att dra en tydlig gräns mellan psykopatologisk och patriarkal diskurs.

5.4.1 Våldshandlingarna

Det är svårt att urskilja en enhetlig beskrivning av våldshandlingarna kopplade till partnervåldet under den psykopatologiska diskursen då våldet omfattar alla typer av våldshandlingar inom partnervåld.

Gruppsamtalen riktar sig till män som utövar våld i nära relationer - fysiskt, psykiskt, materiellt, sexuellt eller latent våld. [...] Utan tvekan finns män som behöver hjälp att tygla sin ilska, men först måste de ju erkänna för sig själva att de behöver den

.- Linus Carle, "Våldsamma män ska få bättre hjälp", Arvika Nyheter, 2018-10-22

I detta citatet framkommer en nyanserad bild av våldshandlingarna under den psykopatologiska diskursen där våldet också kan ta sig i uttryck genom materiell eller latent våld. Beskrivningarna varierar från ospecificerat våld eller enbart fysiskt våld till fullkomliga beskrivningar av våldets olika uttryck. Våldet beskrivs i empirin ibland som ett könat problem och ibland som okönat. Anledningen till att diskursen inte har en tydlig ståndpunkt vad gäller beskrivning av våldshandlingarna tror vi kommer av att den inte är lika ideologiskt styrd som den feministiska och patriarkala diskursen.

5.4.2 Konstruktion av subjekt

Diskursen är i de allra flesta fall könsneutral då rollen som offer eller förövare är en konsekvens av individens bakgrund, uppfostran och identitet. Under den psykopatologiska diskursen ses våldshandlingen som en olycklig konsekvens av någons

bristande självkontroll (Lundgren 2004). I likhet med den patriarkala diskursen framställs våldshandlingarna som en konsekvens av avvikare - men mer som en konsekvens av att förövaren är 'sjuk' i t.ex. missbruk eller psykisk ohälsa, och inte som en 'idiot'. För att kunna utöva våld behöver förövaren under den psykopatologiska diskursen 'sakna' något, exempelvis förstånd eller medvetenhet kring sina egna handlingar och hur dessa påverkar på offret.

- Jag vill också att folk ska få reda på vart man kan vända sig om man själv skulle hamna i en destruktiv relation.

- Ellen Almgren, "Mia Rydell är tillbaka", *Hela Hälsingland*, 2018-04-24

Citatet ovan pekar på ett återkommande tema under den psykopatologiska diskursen som kan benämnas 'beskyllande av relationens kärna', den dominerande diskursen kring partnervåld under 70- och 80-talet (Lundgren 2004). Temat konstruerar partnervåld som en konsekvens av en 'sjuk' relation mellan två personer som inte fungerar ihop. Gränsen mellan förövare och offer suddas här i viss mån ut, där två maktlösa individer istället 'drabbas' av en destruktiv relation. Ett alternativt sätt att formulera sig hade kunnat vara 'kvinnor som är i relationer med våldsamma män', ifall man hade velat skriva fram en av parterna om offer och en annan som förövare.

Den här kampanjen fokuserar på att nå den som utsätter sin partner för våld i nära relation. Vi hoppas att personer som känner igen sig i de filmer som Länsstyrelsen tagit fram, vågar ta steget och kontaktar oss för att få stöd och hjälp

- Sollentuna Kommun, "Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer", 2018-01-19

Citatet beskriver förövarna likt skygga djur som behöver lockas fram och ges gratis vård om de är villiga att jobba på sitt våldsamma beteende. Det står i skarp kontrast till den feministiska idén att partnervåld ska behandlas som brottsliga handlingar.

Genom följande två citat vill vi visa på hur flera diskurser kan förekomma inom samma artikel. Få författare håller sig uteslutande till en enda diskurs under ett resonemang utan många använder sig av olika förklaringsmodeller.

En kvinna som har utsatts för våld i en förtryckande relation berättar för tidningen att kvinnojourer visserligen ger akut hjälp, men att jourerna inte kan erbjuda någon långvarig behandling.

- *Kajsa Kettil, "Ifrågasätt ojämställd vård", Tranås Tidning, 2018-09-22*

I citatet återfinns formuleringen 'förtryckande relation' vilket tillhör den psykopatologiska förklaringsmodellen 'beskyllande av relationens kärna'. Däremot finner vi i nästa citat att artikeln i övrigt ger uttryck för en starkt feministisk ståndpunkt:

Samma möjlighet kommer, som det verkar, inte att ges kvinnor som i framtiden utsätts för våld i nära relationer. Förövarna, i de fall de är män, kan däremot räkna med att vården sluter upp. Så som vården brukar göra när män behöver den.

- *Kajsa Kettil, "Ifrågasätt ojämställd vård", Tranås Tidning, 2018-09-22*

Citatet ger oss intrycket av att författaren drivit den feministiska kampen under en lång tid och kan se mönster av diskriminering. Hon har ett tydligt feministiskt perspektiv där hon argumenterar för hur fel det är att vården fortsätter ge stöd åt manliga förövare medan hjälpen till de våldsutsatta kvinnorna blir indragen. Det råder alltså ingen tvekan om att Kettil ser förövarna som både ansvariga för och helt skyldiga till våldet. Att formuleringen 'förtryckande relation' trots det förekommer visar på hur samma artikel kan ge uttryck för olika diskurser.

5.4.3 Orsaker

Våldet under den psykopatologiska diskursen framträder som en konsekvens av individuella eller personligt bakomliggande faktorer. En artikel om en teaterföreställning med fokus på heterosexuellt partnervåld innehåller en intervjufråga till regissören Mia Rydell gällande den omdebatterade frågan varför offret stannar i en våldsamt relation:

- Det är en väldigt stor fråga och alla situationer är individuella, men jag försöker utforska den genom att prata och visa, säger hon.

- *Ellen Almgren, "Mia Rydell är tillbaka", Hela Hälsingland, 2018-04-24*

Våldet i relationen är enligt citatet en konsekvens av individuella faktorer hos förövare och offer. Typiskt för denna diskurs är att individuella förklaringarna överskuggar strukturella förklaringsmodeller, enligt vår tolkning av empirin. Frågan "varför stannar hon?" återkommer i forskningssammanhang med flera anspråk på förklaringar där offret exempelvis identifierar sig som 'den perfekta kärleken' där denne stöttar en våldsamt partner oavsett vad som händer i relationen (Adams & Towns 2000, s. 562f.). En annan

förklaring är att offrets självkänsla bryts ner till den grad att denne inte förmår sig lämna den våldsutövande partnern på grund av rädsla för våld eller en för stark känsla av hopplöshet (ibid.).

Det finns en stor mängd studier som visar på sambandet mellan den totala alkoholkonsumtionen och förekomsten av våld. Detta gäller såväl våld i nära relationer som sexuellt våld och våld mot barn. I de fall av våld i nära relationer som anmäls till polisen uppskattar 49 procent av offren att förövaren har varit berusad. För att öka tryggheten för både barn och vuxna måste alkoholkonsumtionen minskas.

- *Sven Ederlöf m.fl., "Alkohol är den enskilt största faktorn bakom våld i samhället.", Västerbottens Mellanbygd, 2018-10-24*

I citatet ovan återges alkohol som korrelativ faktor till våldet och en minskning av samhällets alkoholkonsumtion kommer således leda till att våldet minskas. Vi anser dock att resonemanget är bristfälligt då det inte specificeras för vem och i vilka sammanhang alkoholkonsumtion leder till våld. Om exempelvis våldsbenägna mäns alkoholkonsumtion leder till våld vore det mer realistiskt att minska konsumtionen för just dem istället för en övergripande minskning på samhälleligt plan.

Det framgår inte heller om förövarna varit berusade i samband med en typ av våld och nyktra vid annat våld. Har förövaren varit ständigt berusad eller endast utövat våld i vid berusning? Slutligen, målet med att minska den totala alkoholkonsumtionen i samhället konstrueras som en ökad tryggheten för barn och vuxna; med andra ord alla människor. Detta exemplifierar hur den psykopatologiska diskursen drar sig för att definiera offer och förövare på ett bredare plan och inte bara sett till subjektens kön. Formuleringen pekar på ett universellt behov av trygghet och identifierar inte till skillnad från flera andra diskurser ett kvinnligt offer och en manlig förövare

Det kan förklaras av att handläggarna saknade utbildning i hur psykisk ohälsa ska bedömas och att de inte heller hade information om gärningspersonernas psykiska tillstånd.

- *Forskning.se, "Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld", 2018-05-22*

I citatet ovan pekas på hur en annan faktor, psykisk ohälsa, konstrueras som en orsak till våld och något handläggare hos polisen behöver mer utbildning i för att adekvat kunna utreda förövare. Förövarna konstrueras återigen som en könsneutral kategori genom

formuleringen “gärningspersonerna”. Idén om psykisk ohälsa som bakgrund till våldet kan jämföras med Lundgrens (2004) beskrivning av 1970- och 1980- talets förståelse av partnervåld där ‘psykisk störning’ utgjorde den största orsaken. Vi kan i en artikel läsa hur “Patrik” beskriver sin relation med en våldsamt kvinna som led av psykisk ohälsa.

Men ganska snart fick han veta att hans kärlek hade en tuff bakgrund med jobbiga händelser från barndomen i bagaget, och att hon led av psykisk ohälsa.

- Svenska hjältar - “Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år”,
Aftonbladet, 2018-10-21

Citatet ovan visar återigen hur förövaren under psykopatologisk diskurs tillskrivs individuella egenskaper och erfarenheter som direkt påverkar våldsbenägenheten. Kvinnan konstrueras inte bara som våldsutövare utan som en människa; en älskad partner och mamma som gått igenom mycket.

I en annan artikel finner vi exempel på två faktorer kan användas inom samma förklaringsmodell för att förstärka ett psykopatologiskt resonemang.

I hovrätten uppgav mannen att han haft regelbundna samtal med en psykolog under ett drygt år och att han slutat dricka alkohol.

- Per Hellgren, “Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan”,
Södermanlands Nyheter, 2018-03-20

Citatet antyder att våldsutövandet förväntas upphöra vid psykologisk behandling och avhållsamhet från alkohol. Vår tolkning är att i ytterligheten av det psykopatologiska perspektivet kan problemet utgöras av en grundläggande känsla hos förövaren, exempelvis aggression. I Lockwood Harris, Palazzolo och Savage (2012) framkommer att förövare gärna förklarar sitt våld utifrån aggressionsproblem och andra individuella psykopatologiska faktorer snarare än strukturella förklaringar. I en artikel rörande arbete med våldsamma män finner vi följande citat:

Män som vill bli av med sin ilska och delta i gruppsamtalen erbjuds först ett antal individuella samtal med Ann eller Peter. Intresserade kan ringa till socialtjänsten.

- Linus Carle, “Våldsamma män ska få bättre hjälp”,
Arvika Nyheter, 2018-10-22

I citatet ovan förutsätts aggressionen dels vara en avgörande faktor bakom förövarens motivation till våldet. Till skillnad från exempelvis ‘psykisk ohälsa’ eller ‘missbruk’

utgör ilska orsaken, en grundaffekt alla människor besitter men som vissa män behöver hjälp med att kontrollera. Lockwood Harris, Palazzolo och Savage (2012) visar på en psykopatologisk diskurs som menar alla har aggressionsproblem i varierande grad. Socialtjänstens behandling går i linje med den diskursen genom att den förutsätter att behandlingen mot ilska skulle leda till att våldet upphör.

– Dessa situationer blev väldigt laddade, för jag visste ju att jag är fysiskt starkare än vad hon är. Att stå där och känna att jag skulle kunna ta mig loss... men ändå så gjorde jag inte det. Jag är väldigt emot alla typer av våld, så jag kämpade mot mitt adrenalin.

- *Svenska hjältar - "Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år"*,
Aftonbladet, 2018-10-21

Patrik beskriver i citatet ovan flera situationer där han praktiserat en slags vald passivitet. Patrik står enligt honom själv över den omoraliska impulsen att reproducera de våldshandlingar hans partner utsätter honom för. Patrik beskriver hur han kämpar emot kroppsliga signaler orsakade av adrenalin, och hur en bristande impuls kontroll i laddade situationer, enligt hans egna ord, skulle kunna utlösa för honom våldsamma handlingar. Patriks resonemang lämnas således över till en mer deterministisk impulsiv form av våld, där våldet inte kännetecknas som en strategisk handling för att uppnå något utan istället som reaktion på biologiska impulser och adrenalin. Han konstruerar sig själv som ett idealiskt och värdigt offer ur samhällets ögon - oskyldig, moraliskt god och med ett avståndstagande från våld; en offerkonstruktion med låg risk för skuldbeläggande, något som också Adolfsson (2018, s. 12) berör i sin avhandling. Citatet visar också hur Patrik, trots sin utsatthet, i viss mån hade makt över situationen och hur han på ett fysiskt plan kunnat avvärja våldet och försvara sig.

5.4.4 Ansvarsbörda och lösningar

Förövarna framställs som offer för omständigheter som orsakat våldsbenägenheten. Centrat i artikeln om Mia Rydells teaterföreställning är varför våldsutsatta kvinnor stannar kvar i en relation kännetecknad av partnervåld. Genom frågans framträdande position och att den dessutom är laddad med skuld, konstrueras offret som ansvarig för våldets upphörande. Om huvudfrågan istället varit varför förövaren inte slutar med sitt våldsamma beteende, eller varför han börjar, hade ansvarsbördan för våldet och dess

upphörande istället tillhört förövaren.

Lösningarna under den psykopatologiska diskursen utgörs av att uppmuntra förövarna till att delta i behandlingar som riktar sig mot den faktor, exempelvis aggression, som rör den enskilde förövaren samt preventiva åtgärder mot utvecklingen av våldsbenägenhet.

IDAP (Integrated Domestic Abuse Program) är den idag dominerande modellen för arbete med brottsåterfall hos män som utövar våld i heterosexuella partnerrelationer (Eriksson & Tobiasson 2010, s. 515). Metoden har använts i svensk kriminalvård sedan 2004 och bygger på kunskap genererad från gruppbehandlingar i USA sedan 1980-talet. Programmet utgörs av två primära indelningar, arbetet med männen och arbetet med de utsatta kvinnorna; där det senare är ett tämligen nytt fokusområde för arbetet (ibid.). IDAP som modell anammar ett ekologiskt perspektiv som tar hänsyn till komplexiteten i partnervåld och syftar inte till att hitta en uteslutande orsaksförklaring till våldet utan istället på olika nivåer undersöker vilka faktorer som eventuellt kan förklara våldet (ibid.). Likaså har modellen ett fokus på könsmaktsordningen. Mellanmänniska interaktioner, förövarens egenskaper och det sociala ekosystemet är alla viktiga delar i metoden (ibid.). Den lägsta nivån i IDAP utgör individnivån, där förövarens egenskaper, handlingsförmåga och avsikt utgör faktor till våldet (ibid.).

Vi finner också citat som handlar om att satsa resurser på skolan för att fånga upp pojkar som mår dåligt och så undvika att de blir våldsutövare. Det underliggande antagandet här är att barn med svåra barndomar växer upp och blir våldsutövare.

[...] pojkar drabbas av flertalet svåra medicinska problem oftare än flickor, slås ut i skolan, blir asociala/kriminella, och som vuxna dör tidigare.

- Johnny Ludvigsson, "Feministisk kamp som irrar bort sig", *Corren.se*, 2018-02-20

Författaren för enligt oss här en argumentation om att pojkar generellt drabbas hårdare än flickor av olika medicinska och sociala problem. Att som man bli kriminell framställs därav som en produkt av pojkars strukturella utsatthet från tidig ålder. För att motverka detta vill artikelns författare att mer pengar ska satsas på skolan för att kunna

fånga upp pojkar som mår dåligt.

6. Slutdiskussion

Syftet med denna studie var att utforska framträdande diskurser om mäns partnervåld mot kvinnor genom aktuella debatter i traditionella medier. Efterföljande tre rubriker utgör våra frågeställningar för att vi avslutningsvis skall kunna beskriva hur vår studie passar in i forskningsfälten och våra önsknings för den framtida forskningens inriktning.

6.1.1 Vilka diskurser om partnervåld framträder i svensk nyhetsmedia 2018?

Vi har funnit tre huvudsakliga diskurser som vi valt att kalla feministisk, patriarkal och psykopatologisk diskurs. De utgår från olika grundpremiss vilket leder till att hela förståelsen av problemet ser olika ut. Konstruktion av subjekt och lösningar villkoras av diskursens syn på problemets orsaksförklaring. Den feministiska diskursens grundpremiss är att samhället är icke-jämställt men inte bör vara det, den patriarkala diskursens grundpremiss är att män bör ha makt över kvinnor. Den psykopatologiska diskursen är inte lika ideologisk som den feministiska och patriarkala diskursen, men utgår från att ett samhälle utan våld är normaltillståndet, och våldshandlingar är avvikande händelser utförda av sjuka personer.

6.1.2 Hur konstruerar diskurserna subjekt, våldshandlingar, orsaker, ansvar och lösningar?

De olika diskurserna uppvisar både likheter och skillnader när det kommer till konstruktion av våldets problemets olika beståndsdelar.

Den feministiska diskursen har övervägande strukturella förklaringar till våldet, där patriarkatet och könsmaktsordningen utgör orsakerna till våldet. Feminismen betonar att förövaren typiskt sett är man och offret kvinna, och lösningen består i att mannen ska ta ansvar för sina våldshandlingar.

Den patriarkala diskursen har en strukturell förklaring som utgår från mäns rättmätiga överordning i relation till kvinnor. När det gäller grovt våld och hedersvåld har den förklaringar på grupp- och individnivå om varför vissa män är våldsamma mot kvinnor.

Den psykopatologiska diskursen har uteslutande individuella förklaringar till våldet och pekar på faktorer som t.ex. svårigheter i barndomen, missbruk och psykisk ohälsa.

6.1.3 Vilka motsättningar finns mellan diskurserna?

Motsättningarna mellan diskurserna framträder tydligast genom diskursernas betoning på problemet som individuellt eller strukturellt. Under diskurserna återfinns både enkla och komplexa konstruktioner av problemet, och huruvida problemet är strukturellt eller icke-strukturellt. I feministisk diskurs framträder strukturella konstruktioner medan det i psykopatologisk diskurs icke-strukturella konstruktioner. Den patriarkala diskursen lämnar inte mycket utrymme för en komplex förståelse av våldet till skillnad från den feministiska diskursen som syftar till att synliggöra just våldets strukturella förklaringar.

Den patriarkala konstruktionen av den 'avvikande muslimska mannen' uppvisar nationalistiska drag. Även konstruktionen om andra avvikande identiteter återfinns under samma icke-strukturella syn på problemet. Diskursöverskridande resonemang begränsas därav vanligtvis av de strukturella eller icke-strukturella förklaringsnivåer diskursen utgår från. I vår empiri framkommer sällan något anspråk på att förklara relationen mellan strukturella och icke-strukturella faktorer. Vi ser det som att diskurserna utgör mättade perspektiv på verkligheten, om ny information tillförs kommer inte diskursen lägga till förklaringar utan förhålla sig till informationen utifrån sin befintliga tolkningsram.

En definitiv slutsats vi drar av vårt material hör till den komplexitet begreppet partnervåld naturligt besitter. Lundgren exemplifierar denna komplexiteten tydligt när hon skriver om hur individuella förklaringar på våld, exempelvis alkoholmissbruk eller psykisk sjukdom till viss del kan ses som en effekt av de strukturella problem samhället besitter. Med detta resonemanget i åtanke faller individuella förklaringar på våldet som

en *konsekvens* av strukturella problem i samhället (Lundgren 2004, s. 78f.).

6.2 Studiens bidrag till socialt arbete och vidare forskning

Vi vill tro att vår studie bidragit till att bredda förståelsen för hur diskurser kring partnervåld konstrueras i media och vad detta får för effekter. Vid arbete med partnervåld tror vi det krävs en större förståelse för hur diskurser påverkar individen, gruppen och samhället. Diskurserna formar allt från kvinnornas självbild, socialarbetarens arbete med sina klienter, vilka verksamheter som tillåts finnas, politisk styrning, resursfördelning till vad som blir belyst i medier. Vår uppsats har haft en explorativ ansats där vi syftat till att undersöka framträdande diskurser i media gällande partnervåld, men vi har inte lagt ett större fokus på den historiska kontext diskurserna har. Vi har under den historiska inramningen har lagt större fokus på problemet partnervåld ur en kronologisk kontext. Därför hade vi önskat att framtida forskning lägger ett djupare fokus på individuella diskurser och hur individer påverkas av kontakten med verksamheter uppbyggda på dessa diskurser.

7. Referenslista

Adams, Peter och Alison Towns (2000) "If I Really Loved Him Enough, He Would Be Okay" - Women's Accounts of Male Partner Violence. *Violence Against Women*.

Volym: 6 Nr: 6, s. 558-585.

Adolfsson, Kerstin (2018) *Blaming victims of rape - studies on rape myths and beliefs about rape*. Diss. Göteborgs universitet. Göteborg: BrandFactory

Anderson, Kristil L & Debra Umberson (2001) Gendering violence - Masculinity and Power in Men's Accounts of Domestic Violence. *Gender & Society* Vol.15(3), s. 358-380.

Bergenheim, Åsa (2005) *Brottet, offret och förövaren - vetenskapens och det svenska rättsväsendets syn på sexuella övergrepp mot kvinnor och barn 1850 - 2000*.

Stockholm: Carlssons bokförlag.

Bergström, Göran och Kristina Boréus (red.) (2012) *Textens mening och makt - Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.

Brottsförebyggande Rådet (2014) *Rapport 2014:8 - Brott i nära relationer. En nationell kartläggning*. [https://www.bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861526/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf Hämtad: 2018-12-06]

Brottsförebyggande Rådet (2018) *Våld i nära relationer*.

[<https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

Hämtad: 2018-12-06]

Burke, Tarana (2018) *The inception*. [<https://metoomvmt.org/about/> Hämtad:

2018-10-25]

Burke, Tod W. och Owen Stephens (2004) An exploration of prevalence of domestic violence in same-sex relationships. *Psychological Reports* Vol 95. s. 129-132.

Burr, Vivien (2015) *Social Constructionism*. London: Routledge.

Carlsson, Ninni (2009) *Avslöjandets tid - Kvinnors bearbetning av sexuella övergrepp*.
Diss. Göteborgs: Göteborgs Universitet

Connell, Raewyn (2005) *Masculinities*. Berkley: University of California Press.

Eriksson, Maria, Josefin Grände och Lisa Lundberg (2009) *I arbete med våldsutsatta kvinnor - Handbok för yrkesverksamma*. Stockholm: Gothia Förlag AB.

Eriksson, Maria och Mari-Anne Tobiasson (2010) IDAP - behandlingsprogram för män som misshandlar. I: Berman, Anne och Carl Åke Farbring (red.). *Kriminalvård i praktiken - Strategier för att minska återfall i brott och missbruk*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ekström, Vitoria (2016) *Det besvärliga våldet- Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer*. Linköping Universitet: Linköping.

Förenta Nationerna (1993) *Declaration on the Elimination of Violence against Women*.
[<http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm> Hämtad 2018-11-22]

David, Matthew och Carole D. Sutton (2016) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB.

Gottzén, Lucas och Rickard Jonsson (red.) (2012) *Andra män - Maskulinitet, normskapande och jämställdhet*. (2012) Malmö: Gleerups.

Gottzén, Lucas (2013) *Hjältar och monster - samhällsvetenskapliga perspektiv på män och våld*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Grosfoguel, Ramón (2013): The Structure of Knowledge in Westernized Universities: Epistemic Racism/Sexism and the Four Genocides/Epistemicides of the Long 16th Century. *Human Architecture: Journal of the Sociology of Self-Knowledge* 11(1). s. 72-90.

Haavind, Hanne (2000) På jakt etter kjønnede betydninger. I: Haavind, Hanne (red.) *Kön och tolkning: metodiska möjligheter i kvalitativ forskning*. Stockholm: Natur och

Kultur i samarbete med Gyldendal akademisk.

Hamilton, Melissa (2010) Judicial discourses on women's agency in violent relationships: Cases from California. *Women's Studies International Forum* Vol.33 s. 570–578.

Heimer, Gun, Eva Lundgren, Anne-Marie Kalliokoski och Jenny Wetterstrand (2001) *Slagen dam. Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige - en omfattningsundersökning*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Howarth, David (2007) *Diskurs*. Malmö: Liber.

Hydén, Margareta, Carolina Överlien, Christina Ericson, Mats Wiman, Marit Eskel Grönberg (2016) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer*. Stockholm: Forte.

Kelly, Liz (1988) *Surviving sexual violence*. Oxford: Polity Press.

Lundgren, Eva (2004) *Våldets normaliseringsprocess*. Stockholm: Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.

Messner, Michael A. (1998) The limits of "the male sex role" : an analysis of the men's liberation and men's rights movements' discourse. *Gender & Society* 3924069 12(1998):3, s. 255-276.

Nationellt Centrum för Kvinnofrid. *Vad säger lagen?* Länk: <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vad-sager-lagen/> [Hämtad 2018-12-03]

Inger, Göran. Fridslagstiftning, *Nationalencyklopedin*. [<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/fridslagstiftning> Hämtad: 2018-12-06]

Nilsson, Roddy (2008) *Foucault - en introduktion*. Malmö: Égalité.

Paltridge, Brian (2011) *Discourse Analysis - An introduction*. London: Continuum International Publishing Group.

Svedmark, Eva L. (2012) Att skydda individen från skada - En forskningsmässig

balansakt. I: Lövgren, Veronica (red.) och Hildur Kalman *Etiska dilemma -
Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups.

Socialstyrelsen *Definition av våld och utsatthet i nära relationer*. Länk:
<https://www.socialstyrelsen.se/valds-ochbrottsrelateradefragor/valdinararelationer/valdsutovare/definition> [Hämtad 2018-11-23].

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom
humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wennstam, Katarina (2004) *En riktig våldtäktsman*. Stockholm: Albert Bonniers förlag.

8. Bilagor

Bilaga 1. Empirisk sammanställning och analysunderlag

	VEM är offer och förövare?				VAR	
	Kvinnors agens	Partnervåld som könat	Männens agens	Manligt stigma att bli utsatt för våld	Determinismiska faktorer	Icke-deterministiska faktorer
"En annan manlighet är möjlig"		Ja			x	x
"Enda gången regeringen är värd beröm"		Ja				x
Studie: Så skiljer sig dömda för hedersbrott från andra		Ja				x
Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld		Nej				x
Mia Rydell är tillbaka med föreställning om partnervåld:		Ja				
Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer		Ja	x			x
Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan --		Ja				x
Modern kärlek. 20 Procent blir slagna av sina käresta		Nej				
Bara män kan stoppa det sexuella våldet.		Ja	x			
Feministisk kamp som irrar bort sig.	x	Ja			x	
Islam har en mycket ojämsättad kvinnosyn	x (vita kvinnor)	Könat offer				
Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner	x	Ja	x			x
Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer	x					
Mindre alkohol ger mindre våld		Nej				x
Fokus på våld mot kvinnor		Ja	x			x
"Kalla mig inte offer"	x	Könat offer				
Våldsamma män ska få bättre hjälp		Ja	x			x
Kvinnojouren: "Allt fler utsatta män söker hjälp"	x	Nej		x		
Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år		Nej	x	x		x
Vad hade hänt om jag hade gift bort min 15-åriga flicka?		Nej				
Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar		Nej				
Ifrågasätt ojämsättad vård	x					

	FÖR är förövaren?				VARFÖR är offret?			
	Barndom	Missbruk	Psykisk ohälsa skapar våld	Hegemonisk manlighet	Kvinnor missgynnas av feminism	Victim blaming	Vård inte straff	Straff inte vård
"En annan manlighet är möjlig"				x	x			
"Enda gången regeringen är värd beröm"	x		x	x			x	
Studie: Så skiljer sig dömda för hedersbrott från andra			x			x		
Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld			x					x
Mia Rydell är tillbaka med föreställning om partnervåld:						x		x
Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer							x	
Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan --		x	x				x	
Modern kärlek. 20 Procent blir slagna av sina käresta								x
Bara män kan stoppa det sexuella våldet.								
Feministisk kamp som irrar bort sig.	x			x	x	x	x	
Islam har en mycket ojämsättad kvinnosyn								
Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner								x
Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer				x				x
Mindre alkohol ger mindre våld		x						
Fokus på våld mot kvinnor							x	
"Kalla mig inte offer"								
Våldsamma män ska få bättre hjälp								
Kvinnojouren: "Allt fler utsatta män söker hjälp"				x				
Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år	x		x	x				
Vad hade hänt om jag hade gift bort min 15-åriga flicka?								x
Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar				x				
Ifrågasätt ojämsättad vård								

	UR skall man lösa problemet			Myndigheters ansvar	
	Tystnadskultur/ omgivningens ansvar	Misstro till kvinnors berättelser	Våldsutövare måste ta personligt ansvar	Brist på forskning, information och kunskap	Resursbrist
"En annan manlighet är möjlig"			x		
"Enda gången regeringen är värd beröm"				x	
Studie: Så skiljer sig dömda för hedersbrott från andra				x	
Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld		x		x	
Mia Rydell är tillbaka med föreställning om partnervåld:	x				
Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer				x	
Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan --	x	x			
Modern kärlek, 20 Procent blir slagna av sina käresta					
Bara män kan stoppa det sexuella våldet.	x		x	x	
Feministisk kamp som irrar bort sig.		x			
Islam har en mycket ojämsställd kvinnosyn				x (för författaren)	
Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner	x		x	x	x
Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer		x		x	
Mindre alkohol ger mindre våld					
Fokus på våld mot kvinnor			x		
"Kalla mig inte offer"					x
Våldsamma män ska få bättre hjälp			x		
Kvinnojouren: "Allt fler utsatta män söker hjälp"					
Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år					
Vad hade hänt om jag hade gift bort min 15-åriga flicka?	x				x
Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar					
Ifrågasätt ojämsställd vård					x

	VAD är problemet?				
	Myndigheters önskan om ökat handlingsutrymme	Våldet som engångsföreteelse	Våldet och kontrollens normaliseringsprocess	män har det inte heller så lätt' Whataboutism	Hedersvåld separerat från svenskhet
"En annan manlighet är möjlig"				x	
"Enda gången regeringen är värd beröm"				x	x
Studie: Så skiljer sig dömda för hedersbrott från andra					x
Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld		x			
Mia Rydell är tillbaka med föreställning om partnervåld:			x		
Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer				x	
Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan --					
Modern kärlek, 20 Procent blir slagna av sina käresta		x		x	
Bara män kan stoppa det sexuella våldet.					
Feministisk kamp som irrar bort sig.				x	x
Islam har en mycket ojämsställd kvinnosyn					x
Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner			x		
Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer	x				
Mindre alkohol ger mindre våld					
Fokus på våld mot kvinnor			x		
"Kalla mig inte offer"					
Våldsamma män ska få bättre hjälp			x		
Kvinnojouren: "Allt fler utsatta män söker hjälp"			x	x	
Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år					
Vad hade hänt om jag hade gift bort min 15-åriga flicka?					x
Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar				x	
Ifrågasätt ojämsställd vård					

	VARFÖR finns problemet?				
	Förminskning eller Förskjutning av våldet	Strukturell könsmaktordning	Anti-strukturellt	"Kärlek" som legitimering för våld	Beskyllande av relationens kärna
"En annan manlighet är möjlig"	x		x		
"Enda gången regeringen är värd beröm"	x	x			
Studie: Så skiljer sig dömda för hedersbrott från andra					
Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld	x				x
Mia Rydell är tillbaka med föreställning om partnervåld:		x	x		x
Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer					
Sömländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan --	x				
Modem kärlek, 20 Procent blir slagna av sina käresta	x		x	x	
Bara män kan stoppa det sexuella våldet.		x	x		
Feministisk kamp som irrar bort sig.		x			
Islam har en mycket ojämsättad kvinnoosyn					
Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner		x			x
Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer					
Mindre alkohol ger mindre våld				x	
Fokus på våld mot kvinnor		x			
"Kalla mig inte offer"		x			
Våldsamma män ska få bättre hjälp			x		
Kvinnojouren: "Allt fler utsatta män söker hjälp"					
Patrik blev misshandlad av sin fru - i över 20 år					
Vad hade hänt om jag hade gift bort min 15-åriga flicka?		x			
Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar					
Ifrågasätt ojämsättad vård		x			

Bilaga 2. Referenslista för empirin⁵

Almgren, Ellen (2018) *Mia Rydell är tillbaka med föreställning om partnervåld: "Jag ville att folk skulle kunna känna igen sig"* *Hela Hälsingland*. [Hämtad: 2018-10-25]

Carle, Linus (2018) Våldsamma män ska få bättre hjälp. *Arvika Nyheter*.
[<http://www.arvikanyheter.se/2018/10/19/valdsamma-man-ska-fa-bättre-hjälp/>] Hämtad: 2018-10-25]

Ederlöf, Sven et. al (2018) *Mindre alkohol ger mindre våld*. Västerbottens Mellanbygd.
[<https://www.mellanbygden.nu/insandare/mindre-alkohol-ger-mindre-vald/reprjo!vRmxataLxZ7bVIPJQwIMOG/>] Hämtad: 2018-10-26]

Ehrling, Gabriel & Karin Pihl (2018) En annan manlighet är möjlig. *Liberal debatt*.
[<http://www.liberaldebatt.se/2018/05/en-annan-manlighet-ar-mojlig/>] Hämtad: 2018-10-19]

Forskning.se (2018) *Polisen dålig på att upptäcka risk för upprepat partnervåld*.
[<http://www.forskning.se/2018/05/22/polisen-dalig-pa-att-upptacka-risk-for-upprepat-partnervald/>] Hämtad: 2018-10-30]

Hellgren, Per (2018) Sörmländsk S-topp granskas efter metoo-anmälan. *Södermanlands Nyheter*. [Hämtad: 2018-10-22]

Höglandsnytt (2018) Modern kärlek, 20 Procent blir slagna av sina käresta.
Höglandsnytt. [<http://www.hoglandsnytt.se/modern-karlek-20-procent-blir-slagna-av-sina-karesta>] Hämtad: 2018-10-30]

Kaspersen, Valerie (2018) Studie: Så skiljer sig dömda för hedersbrott från andra.
Metro. [<https://www.metro.se/artikel/studie-s%C3%A5-skiljer-sig-d%C3%B6mda-f%C3%B6r-hedersbrott-fr%C3%A5n-andra/>] Hämtad: 2018-10-31]

Kettil, Kajsa (2018) Ifrågasätt ojämsställd vård. *Tranås Tidning*.
[<https://www.jp.se/article/kajsa-kettil-sa-kan-vi-ifragasatta-ojamstalld-varld/>] Hämtad:

---

⁵ Denna lista innehåller alla artiklar vi använt som empiriskt underlag. De referenser som skrivs utan hyperlänk är texter som kräver tillgång till Retriever för att kunna läsas.

2018-10-30]

Kudo, Per (2018) Skarp kritik mot polisens nya förslag om brott i nära relationer. *Svenska Dagbladet*. [Hämtad: 2018-10-31]

Larsson, Bengt (2018) Islam har en mycket ojämsställd kvinnoosyn. *Bohusläningen*. [Hämtad: 2018-10-31]

Ludvigsson, Johnny (2018) Feministisk kamp som irrar bort sig. *Corren.se*.
[<https://www.corren.se/asikter/insandare/feministisk-kamp-som-irrar-bort-sig-om5010201.aspx> Hämtad: 2018-10-21]

Markrud, Petra (2018) Fokus på våld mot kvinnor. *Falköpings Tidning*. [Hämtad: 2018-10-25]

Mastberg, Helena (2018) Patrik blev misshandlad av sin fru – i över 20 år. *Aftonbladet*.
[<https://www.aftonbladet.se/svenskahjaltar/a/a2QVXd/patrik-blev-misshandlad-av-sin-fru-i-over-20-ar> Hämtad: 2018-10-21]

Mastberg, Helena (2018) Kvinnojouren: ”Allt fler utsatta män söker hjälp”.
Aftonbladet. [<https://www.aftonbladet.se/svenskahjaltar/a/8w83ew/kvinnojouren-allt-fler-utsatta-man-soker-hjalp> Hämtad: 2018-10-23]

Mparmpagiannis, Johan (2018) Vi måste börja ta kvinnors våld mot män på allvar.
Metro. [<https://www.metro.se/artikel/debatt-ta-kvinnors-v%C3%A5ld-mot-m%C3%A4n-p%C3%A5-allvar> Hämtad: 2018-10-22]

Ruparel, Sonya & Ingela Holmertz (2018) ”Kalla mig inte offer” – dags för en maktförskjutning i det humanitära arbetet. *Omvärlden*.
[<https://www.omvarlden.se/Opinion/debattartiklar/kalla-mig-inte-offer--dags-for-en-maktforskjutning-i-det-humanitara-arbetet/> Hämtad: 2018-10-31]

Sollentuna Kommun (2018) Fokus på männen i ny satsning mot våld i nära relationer.
Sollentuna.se
[<https://www.sollentuna.se/sv/arkiverade-nyheter/nyheter-2017/satsning-mot-vald-i-nar>

[a-relationer/](#) Hämtad: 2018-10-26]

Svensson, Pia (2018) Vad hade hänt om jag hade gift bort min 15-åriga flicka?. *TTELA Plus*. [Hämtad: 2018-11-02]

Urborn, Christoffer (2018) Varje år dödas 13 kvinnor av sin partner - jouren behöver mer stöd: "Vill stoppa våldet innan det brutit ut". *Arbetarbladet*. [Hämtad 2018-10-22]

Wiklunds, Sofie (2018) Enda gången regeringen är värd beröm. *Dala-Demokraten*. [Hämtad: 2018-10-21]